
VÄRMLANDS ANOR

2007:4

December 2007 Medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening

Årgång 24

Molkom.

Kälkåkning i Herrgårdsallén vid nuvarande Åsvallabacken 13. Året var ca 1915.

Personer från vänster: Erik Andersson*, Knut Andersson (Knoppen) (Molker), fru Karin Andersson, Majken Andersson Molker Palmblad, fröken Siktberg, Kil, Karl-Gustav Andersson Molker, fröken Siktberg, Kil, fästmannen, guvernanten, Carl Strandell, Åke Andersson Molker.

*Disponent vid Molkoms bruk - Erik Andersson är far till Majken Molker-Palmblad som skänkt ett album med bl a detta kort till Nyeds Hembygdsförening

VärmlandsAnor

Författarna ansvarar för riktigheten i artiklar. Citera gärna VärmlandsAnor, men glöm inte att ange källa! Eftertryck av texter endast med författarens tillåtelse. Redaktionen förbehåller sig rätt att redigera insända bidrag.

ISSN 1400-1047

Upplaga 1300 ex, 4 ggr/år

Manusstopp för 2008:1 är 28 januari 2008.

Ansvarig utgivare
Bengt Nordstrand, Karlstad

Redaktör
Åke Hörnqvist, Lagmansvägen 10, 663 41 Hammarö
Tel 054-52 54 43 ake.hornqvist@telia.com

Layout
Olle Andersson, Karlstad

Tryck
Tryckeri AB Knappen, Karlstad

Föreningsfakta

Föreningen bildades 1983 och har till ändamål att stödja och stimulera intresset för släkt- och hembygdsforskning i Värmland och förena dem som delar detta intresse.

Föreningens adress
c/o Bengt Nordstrand, Herrgårdsgatan 12, 652 24 Karlstad

Organisationsnummer 873201-6897

Medlemsfrågor
Kontakta Jens-Åke Nilsson: jenske.nilsson@telia.com

Medlemsavgift
Medlemsavgiften är 150 kr för ordinarie medlem och 50 kr för familjemedlem (2007) till svenskt postgiro **46 96 60-5**.
Medlemmar i Norge betalar 140 norska kronor + porto 50 norska kronor till norskt postgiro **7877.08.16652**

Hemsida
www.genealogi.se/varmland

Föreningens styrelse

Ordförande Bengt Nordstrand,
Herrgårdsgatan 12, 652 24 Karlstad. Tel. 054-18 99 61

Vice ordförande Lars-Gunnar Sander,
Norra Berghaget, 667 32 Forshaga.
Tel. 054-87 27 54 Mobil 070-634 81 87

Sekreterare Gunnar Jonsson,
Älvhagsg. 25, 661 40 Säffle. Tel. 0533-105 59

Kassör Jens-Åke Nilsson,
Strandvägen 13D, 652 17 Karlstad. Tel. 054-56 47 83

Programansvarig K-G Lindgren,
Linnévägen 11, 661 43 Säffle.
Tel. 0533-14124, mobil 070-522 85 49

Utställningsansvarig Hans Olsson,
Virvelgatan 77, 667 32 Forshaga. Tel. 054-87 29 93.

Forskarförteckning Peter Borg,
Ringvägen 1, 660 60 Molkom. Tel. 0553-415 37

Ledamot Rånald Engelbrekt,
Spångbergsvägen 88, 682 32 Filipstad. Tel. 0590-101 81.

Ledamot Liv Hagberg,
Garvaregatan 4, 652 20 Karlstad. Tel. 0730-40 16 73

Ledamot Margareta Modén,
Resedag. 12, 653 45 Karlstad, Tel. 054-56 07 58

INNEHÅLL

- 3 **Borgmästaren Jöns Börjesson i Filipstad på 1600-talet**
Anita Carlstedt
- 6 **Mina förfäder från Bergslagen**
Anita Fredh
- 9 **Soldatnamn**
Sven-Åke Modin
- 11 **Ett besök i Torsby**
Åke Hörnqvist
- 12 **Avstraffas med kroppen**
Carin Andersson
- 14 **Några gårdnamn i Fryksände socken**
Roland Kihlstadius
- 15 **Arkivens dag**
- 16 **Torpinventering**
Åke Hörnqvist
- 17 **Aldrig för gammal**
Åke Hörnqvist
- 18 **Ur andra medlemsblad**
- 19 **Peter Olausson - disputerad**
Åke Hörnqvist
- 20 **Anor sökes**
- 22 **Släktforskarlagarna 2007 i Halmstad**
Lars Gunnar Sander
- 24 **Boktips. Antavla nr 134**
- 25 **Boktips. Antavla nr 135**
- 28 **Vinter- och vårprogram**

Redaktörens ruta

Styrelsen och dess olika arbetsgrupper har under senhösten ägnat åtskilliga timmar åt att tolka den medlemsenkät som vi gick ut med i förra numret av denna tidning. I det arbetet har också ingått att försöka formulera nya och/eller omprioritera nuvarande aktiviteter.

Arbetet har varit stimulerande tack vare att så många svarat (drygt 130) och att så många har bidragit med utförliga synpunkter. För oss som jobbar med tidningen är det speciellt glädjande, att de flesta anser den vara en mycket viktig del av föreningens verksamhet. Vi har också fått ett mera handfast underlag för hur vi skall prioritera olika typer av inslag i tidningen.

MANUSSTOPP för 2008:1 är 28 januari

Borgmästaren Jöns Börjesson i Filipstad på 1600-talet

Av Anita Carlstedt

Vilken tur man kan ha ibland även inom släktforskningen!

I många år har jag intresserat mig för de människor, som levat här i östra Värmland för 350 år sedan. Det fynd som jag plötsligt gjorde av en tillfällighet, då jag av en helt annan orsak skummade igenom en microfilmrulle med Näs härads domboksprotokoll, kändes fantastisk. Det går alltså att hitta en efterlängtd pusselbit – om man har tur.

Förhistorien

Dessförinnan hade jag förundrat mig över att rubricerade borgmästare i några skrifter behandlats som en ”infödd borgareson”.

Orsaken till det kan vara, som i många andra sammanhang, att alldeles för stor tilltro har satts till Erik Fernows handskrift ”Philipstads Slägter”. Det skulle ändå varit intressant att få studera antavla N. 22, som i hans eget handskrivna register hänvisar till släkten ”Bilor”. Tyvärr saknas denna ana i originalet och följaktligen också i Arkivets kopia. (Känner någon sig skyldig?) Fernow har satt detta släktnamn inom parantes efter några personer i nyssnämnda handskrift och efter Jöns Börjesson (”Joannes Birgeri”) i en annan skrift.

En liten kommentar betr. ”Bilor”: Det som i äldre handstilar ser ut som ett r är ett g, och två olika y-n användes. Det y-et som skall uttalas som y har en krok nertill på stapeln och det y som har en rak stapel, skall uttalas som ett långt i. Därför borde detta släktnamn alltid ”översättas” till Bilock med betoningen på första stavelsen. *Se nederst sidan 5.*

Nedre Stensta där Borgmästare Jöns Börjesson bodde, med nuvarande Dennicketorp i bakgrunden (Oljemålning 1974 av R. Claesson)

I Filipstads Tidning från den 17 juni 1982 har den nu avlidne Ulf Nilsson skrivit en artikel om ruinerna efter ett gammalt järnbruk, Kytthytan, som fanns 2 km SO om nuvarande Filipstad redan år 1566¹.

Däri påstår han att Jöns Börjesson var son till Börje Hansson på Stensta och sonson till Hans Andersson på Kytthytan². Detta är enligt min mening omöjligt. Hans Andersson³ var styvfar till fogden och bergsmannen Olof Olofsson och borgmästaren Jöns Börjesson⁴ var Olofs svåger, gift med Margareta Hansdotter⁵. Det var säkert inte tillåtet att gifta sig med sin faster.

Jag hade ju också hela tiden varit säker på att Jöns Börjesson kommit till Filipstad någonstans ifrån. När han svor sin Borgareed den 29 april 1639 står det inte i Rådhusrättens protokoll att han är en borgarson och inte heller var hans löftesmän, som

brukligt var, en fader eller hans bröder utan Kyrkoherden Simon Skragges fader Håkan Swensson och rådmannen Oluff Nilsson. Den senare blev ett år senare utnämnd till borgmästare⁶. Jöns Börjesson, rådmann, blev vald till borgmästare först när han kommit i ”pensionsåldern” år 1667⁷.

Den första ”riktiga” Bilocken jag hittat är Börje Hanssons sonson Johan Bilock, som var gift med Ånkan Elisabet Michelsdotter, dotter till Michel Hansson, hammarpatron, rådmann, tullnär, stadsskrivare mm. Johans fader var Johan Börjesson (gm Ingrid Nilsdotter), vilken hade bröderna Erik, Peter, Sven, Jacob och Daniel Börjesson.

Johan Börjesson hade också två systrar, Anna och Kerstin. Anna var gift med Nils Eriksson på Henniehammar och år 1665 den 31 juli var hon tydligt avliden, ty då

forts. nästa sida

Alla dessa människor bodde eller hade anknytning till Stensta, en by vid sjön Daglösens östra strand. På en karta från 1724 kan man se Jöns Börjessons gård ligga där en gård fortfarande ligger med Dennicketorp på andra sidan sjön.

Norr om husen finns en del av den väg, med stengårdsgårdar på bägge sidor, som Jöns Börjesson och hans måg Peder Wastersson byggde. År 1671 står det i domboken¹³ att de ”widh Stensta wela igengierdha dhen gamla gatan och strax af sin jordh willia utläggia en ny gata----- att ten gatan tee willia uprätta skall blifwa mycket större, bådhe endha nedher ifrån Stensta som och nedher widh siön medh landstadh”.

Ovannämnde Hans Andersson på Kytthytan, fogden Olof Olofssons styvfader, är troligen inte fader till Börje Hansson. Jag har aldrig sett någon antydning om ett sådant släktskap, trots att de båda förekommer ofta i källorna från år 1611 tills de skrivs som saliga 1648.

Det finns två Kungl. brev¹⁴ omnämnda i Nya Kroppa Gårds räkenskaper. Tex: ”Efter Konung Mg bref den 17 Marti /611 hafwer Börge Hansson och Hans Andersson bekommit till hielp till Masugnsbygging som Konung Mg them skinckte them på theres bevis-----Spann:11 – 6. t.or” (=Spannmål 6 tunnor). Varken här eller då de den 1 juni 1614 har kvitterat med sina bomärken 12 tunnor spannmål¹⁵ nämns något om släktskapet. Och eftersom Börje i första exemplet står före Hans, tyder också det på att de inte hade en fader- och son-relation¹⁶.

Masugnen som de återuppbyggde kallades Kytthytan och låg strax öster om Stensta. ”Kytta” betyder hoppa. Enligt författaren till inledningen i ”Mögsjö dagbok” användes detta ord vid blåsningen då turordningen mellan delägarna för rättvisans skull växlad vid varje ny omgång (”kyttvarv”). Kan detta vara förklaringen till namnet på denna hytta? ”Kötthyt-

tan”, som det ofta står i källorna, låter mer obegripligt.

Det stora fyndet

Det stora fyndet jag nämnde i inledningen av denna artikel var enligt följande:

I Näs häradsrätt år 1699 den 23 februari på sid. 276 fick jag ögonen på ”Jöns Börjesson i Phillipstad”. Det är ett flera sidor långt protokoll, som handlar om Salige Borgmästaren Jöns Börjessons i Filipstad Jordlått i **Kiärrholmen, Kila socken**. Sonen Daniel Jönsson var närvarande och uppvisade ett bevittnat utdrag ur sin faders böcker, varmed bevisades att Klockaren Peder Andersson hade löst och betalat sin ”Sal: Faderbroders Jordepart”. Genom några mantalslängder under Kila socken från åren 1640, 1648, 1653 och 1654 samt med hjälp av flera domstolsprotokoll, påstår jag att några av Jöns Börjessons släktingar är följande (se nästa sida).

¹ LH – 1566:13-2

² HR – 1624 sid 35

³ RR – 1648 4/3, RR – 1653 24/1

⁴ RR – 1648 20/11

⁵ HR – 1710 sid 192

⁶ RR – 1640 28/3

⁷ RR – 1667 sid 36

⁸ RR – 1647 7/2

⁹ RR – 1638 16/8

¹⁰ RR – 1638 25/4

¹¹ RR – 1647 5/7

¹² RR – 1663 27/7

¹³ RR – 1671 24/9

¹⁴ LH – 1611:1-2

¹⁵ LH – 1613:1-1

¹⁶ RR – 1641 15/1

¹⁷ HR – 1670 sid 28

¹⁸ HR – 1699 sid 342

¹⁹ HR – 1699 sid 341

²⁰ HR – 1699 sid 276

²¹ HR – 1709 23/7

²² RR – 1693 11/1+17/1

²³ RR – 1679 7/4

²⁴ RR – 1691 16/3

²⁵ RR – 1686 sid 19+33

²⁶ RR – 1681 7/4

²⁷ RR – 1695 19/8

Källor:

LH = Riksarkivets landskapshandlingar för Värmland

HR = Färnebo och Näs häradsrätter

RR = Filipstads rådhusrätt

Kyrkböcker

Borgmästarämbetet

Borgmästarämbetet infördes till Sverige från Tyskland på 1300-talet. Titeln fanns i Sverige till 1970, men var då en domartjänst.

Olika slags borgmästare.

Det fanns förr även olika sorters borgmästartitlar såsom handelsborgmästare, ämbetsborgmästare, och byggningsborgmästare.

Under 1900-talet fram till 1960-talet fanns också i städer utan

rådhusrätt och magistrat en kommunalborgmästare som tog hand om magistratens uppgifter i dessa städer.

Det kunde röra sig om chefsuppgifter och beslut i polisärenden och vissa administrativa ärenden som uppbörd, utmätning etc.

Detta gällde fram till att polisväsendet förstatligades 1965. Ungefär samtidigt inrättades också den nygamla kronofogdemyndigheten, som främst tog hand om utmätningar.

Ämbetets avskaffande.

Efter kommunalreformen 1863 minskade magistratens och därmed borgmästarens makt till förmån för den nyinrättade drätselkammaren, som successivt blev stadens egentliga styrelse.

1956 förlorade borgmästaren sina resterande kommunala befogenheter och 1971 avskaffades ämbetet officiellt.

Källa: Wikipedia

Borgmästare Jöns Börjessons släktingar:

Fader Börje Eriksson i Kärrholmen
 Broder Anders Börjesson, Bonde i Bråten, Kärrholmen
 Död 15/3 1670 ”vid pass 60 år”¹⁷
 gm Elin Persdotter 2:a ca år 1654, död ca 1689
 (1:a hustrun död ca år 1652)

Broderns barn Peder Andersson, Klockare i Sågehultet
 Barn: Anna Persdr död ca 1692¹⁸
 gm Anders Olofsson i Tängelsrud
 Börje Persson i Kärrholmen¹⁹
 gm Karin Hemmingsdotter

Erik Andersson
 Ingrid Andersdotter, Salig 1699
 gm Jon Larsson i Kärrholmen, Salig 1699
 Barn: Lars Jonsson
 Dordi Jondotter²⁰

Borgmästare Jöns Börjessons egen familj

Jöns Börjesson född 1599 i Kila sn, begravdes 1691 i Filipstad, 3:e dag jul ”92 åhr 3m. gl.”
 gm Margareta Hansdotter död 1716 i Filipstad (ingen ålder angiven)

Barn: Börje Jönsson född ca 1665 död 1706
 Hans Jönsson död 1707
 Daniel Jönsson död 1709 gm Lisken Håkansdr²¹
 Lars Jönsson i Daglösviken Salig 1721²²
 gm Maria Erikssdotter

Ingeborg Jönsdotter
 gm Rådm. Peder Swensson född ca 1616 död 1691²³ (i hans 2:a gifte)²⁴

Justina Jönsdotter född ca 1645 död 1724
 gm 1:a Jonas Nilsson född ca 1638 död 1668, dtr Karin
 2:a Rådm. Peder Wastersson Salig 1686²⁵
 3:e Peter (Andersson) Bratt död 1690

En måg Måns Hansson ”födh i Vestergiötalandh”^{26 27}
 gm Ingeborg Jönsdotter ??

När Jöns Börjessons dotter Justina blev änka för tredje gången var hon endast 45 år gammal!

Næst öfverföddes Johan Bilock, att Peder Emot Ordning
 öfver sig öfver sig öfver sig öfver sig öfver sig öfver sig
 i följande till af honom, Emot som sig för öfver sig öfver sig
 öfver sig öfver sig öfver sig öfver sig

Här finns tydliga exempel på de två olika Y-na, som nämns i texten.

Det är taget ur Rådhusrättens protokoll från den 23 mars 1680.

(Innehållet är mycket intressant. Johan Johansson Bilock är i 40-årsåldern och har tre små barn, ca 6,8 och 9 år gamla.)

Mina förfäder från Bergslagen.

Av Anita Fredh

Många berättelser har jag hört om att vi har ”finnblod” i ådrorna. Min far skyllde ofta på det om han brusade upp. Min farmor kom från Värmland, på hennes mors sida hade släkten länge bott i Rämnen och Nordmark. Hennes far kom från Nora bergslag och nordväst därom - Grythyttan med omnejd. Hela den trakten kallades från början Värmlandsberg.

På senare tid har jag börjar släktforska och funnit mycket som är väldigt intressant. Många böcker har jag läst i ämnet och fått lära en hel del om historien.

Har även hört att det skulle finnas valloner, än har jag inga hittat. Men sägnen om John Ericsson har fått lite kött på benen; vi har samma anfader på 1600- talet!

För att göra antavlorna mer intressanta skall jag skriva ner lite av det jag läst och kommit fram till genom forskningen.

Jag börjar med släkten på **farmor Emelies fars** sida, det var de som kom till Sverige först och bosatte sig i trakten av Grythyttan där de först var svedjefinnar och sedan började med bergshanteringen.

Det som jag skriver nu är hämtat ur ”Anor och anekdoter” Jubileumsbok för Värmlands släktforskarförening 2003. Kapitlet heter ”Tre fogdar i Yngshyttan och ett dryckeskärl” av Sven Hesslow. ”I jordeboken för Värmlandsberg 1540 finns endast två finnar nämnda – Erik och Mårten – Båda i Saxåhyttan.

De efterträds där 1560 av Nils, som 1566 efterträds av Tomas finne. Kan man möjligen spåra en kunglig hand bakom denna för Värmlandsberg helt unika koncentration av finska bergsmän? I Gustav Vasas omfattande korrespondens återfinns

en, men endast en Nils finne. Instruktionen om ett brev, som skrevs den 28 mars 1558 låter som följer: ”Till Hanns byssegiutare, att han lather upprätte en större maszugnn, ther udi större skytt giutes kunne. Schall han förscicke thesse maszdrenger hijtt, Nils finne och Andreas.---” Min hypotes är att kungen skickar Nils och Anders, far och son, till Saxåhyttan. Med följer hustrun och de yngre barnen Per och Karin.

Anders blir ingift i en bergsmansfamilj i Saxåhyttan och Karin gifter sig med bergsmannen Jakob Larsson i Yngshyttan, där även Per etablerar sig som bergsman. Nils dör under första hälften av 1560 – talet.”

Yngshyttan i Färnebo

”1582 utnämner hertig Karl, Per Nils-son i Yngshyttan till bergsfogde på Värmlandsberg.

Per Nilsson fanns med i skattelängderna f o m 1570 t o m 1612, då det brann för honom. Han efterträddes av sonen Jon Persson, som blev bergsfogde.”

Jon Perssons äldste son Per Jons-son blev den tredje bergsfogden och John Ericssons morfars farmors morfar.

”Under Jon Perssons tid utvecklades Yngshyttan starkt. Redan 1614 uppfördes en ny masugn – den nedre masugnen – nedanför den gamla, övre masugnen. En första, övre hammare anlades av Jon Persson 1621 men togs i bruk först 1638, då tillgången till smeder medgav detta. Han byggde även en andra, nedre hammare 1639 eller 1640 tillsammans med brodern, gästgivaren, nämndemannen och sedermera häradsdomaren Nils Persson, som tillika var en av meddelägarna i den övre masugnen. År 1650 står

bröderna för hälften av Yngshyttans mantal och ägde nästan hälften av byns hästar och kor.”

Nils Persson föddes 1600 och dog 1686, han var gift med Brita.

”Nils Persson utsågs till gästgivare 24/3 1634. Första gången han står nämnd som nämndeman är vid februaritinget 1637, och han blev häradsdomare i mars 1656. Nils tog avsked i september 1679 av ålderskäl.

Nils skall med sin hustru ha haft mer än tio barn, varav säkert kända är: Brita, Kerstin, Per, Henrik och Mats, alla bergsmän i Yngshyttan. Henrik och Mats satte sig i stor skuld, och deras andelar inlöstes av svågern Björn Persson i Saxhyttan.”

Saxhyttan i Grythyttans sn.

Deras dotter Brita Nilsson död 4 jan. 1714 i Saxhyttan Grythyttans sn. gifte sig med Björn Persson död 1704 i Saxhyttan, han var bergsman och häradsdomare enligt Sv. Antavlor 4 nr 276.

”Björn Persson, som var participant (delägare) i Hällefors silververk, tycks inte ha några bröder, däremot en mängd systrar. År 1677 löste han ut tre av dem från fädernegården. Ägare till de övriga systerdelarna blev Lars Andersson hammarsmed, gift med Björns syster Malin. Domboken återger många tvister mellan dessa svågrar.

I februari 1679 blev Björn Persson nämndeman och redan ett år senare blev han utnämnd till häradsdomare. Han ville avgå av ålderskäl 1691, men förmåddes stanna till 1697, då ny häradsdomare utsågs.

I november 1687 var Björn Persson instämnd till tinget i Färnebo. Länsman Peter Brodd ville utreda ett rykte, att häradsdomaren haft att

beställa med Jan Andersson hustru Ingrid Olsdotter i Yngshyttan. Hon hade legat i sin säng och Björn stått vid sängen med öppna byxor. Han förklarade att en knapp gått sönder och att han gått för att söka hjälp, men rättens misstänksamhet var stor och han ålades att vid nästa ting fria sig med tolvmannaed, vilket inte var några problem.

Vid nästa ting i mars 1688, hade han med sig tolv aktade män. Nästan alla var nämndemän i hans egen häradsrätt. Björn Persson friades, däremot fick hans hustru Brita Nilsdotter böta, för svordom inför rätten. Alla Björn Perssons tio barn, som uppnådde vuxen ålder är väl kända. En av dem hette Anna Björnsdotter, död 10 nov. 1714 i Saxhyttan, hon gifte sig med Olof Björsson, född i Saxhyttan.

Björns föräldrar hette Per Björsson och Karin Matsdotter.

Per Björsson var gift två gånger, men hade alla barn, en son och sex döttrar, med sin första hustru Karin Matsdotter. Andra hustrun Ingeborg Olsdotter överlevde maken och tvistade i tinget med styvbarnen.

Det har ibland antagits att Per Björsson skulle tillhöra den sk Tolssläkten i Saxhyttan, eftersom namnet Björn är livligt förekommande på bägge håll. Per Björsson skulle således vara bror till Tol Björsson (den yngre) och Nils Björsson. Detta är möjligt men några starka indicier har ej påträffats.”

Per Björssons dotter Brittas gifte med Tol Björssons son Nils verkar vara de första kontakterna mellan familjerna. Senare blir det barnbarnet Anna som gifter sig med barnbarnet till Tol – Olof.

Även Olofs förfäder nämns många gånger, första gången 1539 – 70, de var bergsmän i Grythyttan, enl. samma källa. Det var Tol Björsson

(den äldre), bergsman i Saxåhyttan. Han hade ¼ i halva hyttan. År 1540 betalade han 360 skålpund tackjärn i skatt. Tol Börsson är känd under flera decennier i mitten av 1500-talet. (Se Johansson J, Om Noraskog 1875-87 del 3). Sonen Björn Tolsson finns i Saxhyttan 1569-79.

Om dennes son Tol Björsson (den yngre) noterar kyrkoherde Måns Jakob Arbogens 1641, att Tol Björsson i Saxhyttan är 81 år gammal. År 1622 fick Tol böta för frånvaro då överhetens brev skulle uppläsa. Boskapslängden 1628 visar, att han då hade en häst och sju kor.

Sonen Björn nämnd 1645-75, var också bergsman i Saxhyttan och gift med Sigrd Olsdotter från Born, Färnebo sn. Björn Tolsson hade förutom sitt hemman i Saxhyttan även andelar i Torskbäcken. På de senare fick han fasta 27/4 1654.

Så sammanlänkades de båda bergsmanssläkterna från Saxhyttan med Olof Björsson och Anna Björnsdotter.

Efter Olofs och Annas död övertogs hemmanet i Saxhyttan av sonen Johan Olsson, brodern Lars Olsson f. 1683, blev bosatt i Norstorp genom gifte med Anna Bengtsdotter f. 1690.

Efter detta har jag bara mina egna anteckningar att följa, så det blir inte så uttömmande.

Deras son Olof Larsson f. 1724, fortsatte att vara bergsman, han gifte sig 1750 med Maria Ersdotter f. 1720 i Grythyttans sn. Sonen Erik Olofsson föddes 1754.

Någon gång i mitten på 1700-talet gick det sämre för släkten, Erik Olofsson står först som bergsman och sedan som torpare, troligen blev väl marken uppköpt av någon brukspatron.

Han gifte sig 1785 med Ingrid Andersdotter f. 1764 i Silvergruvan, Hellefors.

De bosatte sig i Carstenshult, Sundshytte Nybygget, Grythyttan.

Hustrun Ingrid dog utsliten i barnsäng och efterlämnade många barn. I dödboken står det:

Döda: Hustrun Ingrid Andersdotter i Carstenshult född 1764 vid Silvergruvan i Hellefors socken. Gift 1785 med torparen Erik Olsson i Carstenshult. 10 barn: 5 döde 5 leva. Uppförande: Christligt. Sjukdom: Gulsot, barnsängssjukdom. Dog den 11 februari i Carstenshult. Ålder 39 år. Begravn. dag. d. 26 febr. 1804.

Erik gifte sedan om sig med Anna Andersdotter f. 1761.

Kåfalla i Nora lands- och bergsförsamling.

Yngste sonen Jakob f. 1795 flyttade till Kåfalla i Nora bergslag och blev gruvdräng, han gifte sig 1821 med Britta Stina Olofsdotter f. 1800 i Kåfalla. Där i gruvgångarna jobbade Jakob och blev ihjälslad vid 42 års ålder 1838.

Gruvgångarna finns fortfarande kvar och är ett minnesmärke över gången tid. Britta Stina gifte om sig med Petter Höglund 1841, hon dog i Tåsjöhyttan 1872 av slag.

Ringshyttan

Äldste sonen Erik Jakobsson, som var född 1822 i Kåberg, flyttade till Ringshyttan i Nora Lands och Bergsförs. köpte Hultabergshagen och står som torpare. Han gifte sig 1844 med Maria Andersdotter f. 1822 i Latorp, Nora. Erik och hans hustru fick nio barn, ett av dem var Karl Johan Eriksson född 1854, som blev **Emelies far**.

Erik Jakobsson dog 1910 i Hultabergshagen, Ringshyttan, hustrun Maria dog redan 1897 i ålderdomsavtyning. Två av barnen emigrerade till Amerika 1882, nämligen Frans och Vilhelmina och troligen även sonen

forts. nästa sida

Erik, som tog namnet Ringström, senare.

Karl Johan Eriksson sökte arbete vid Rämmens bruk i Värmland, där träffade han Sofia Augusta Persdotter, de gifte sig i maj 1879 och på december samma år föddes farmor Emelie.

På våren 1880 skrev han sig i socknen, tog med sig fru och barn ifrån Viken och flyttade till Liljendals bruk där han fick arbete som valsare. Patron Myrman tyckte att Karl Johan skulle byta namn, det fanns för många Eriksson. Karl Johan svarade: ”Ni kan ge mig vilket klicknamn som helst!” Då blev det Ek

*Karl Johan Eriksson, född 1854.
Far till min farmor Emelie.
Bilden tillhör författaren.*

Bergslagen

Bergslagen är ett inte helt klart geografiskt avgränsat område i Mellansverige som kan sägas omfatta norra och västra Västmanlands län inklusive de norra delar av Örebro län som ingår i Västmanlands län, sydöstra Värmland och södra Dalarna.

Källa: Wikipedia

Namn åt de döda

Nu är det dags för nästa etapp av **Namn åt de döda**. Förbundet har beslutat ge ut en ny dödslista om möjligt omfattande åren 1901 till 2009 med prioritering av registrering av åren 1935 till 1946.

Utgivningen beräknas preliminärt till Släktforskarlagarna år 2010.

Ovanstående tidplan betyder att vi har 2 år på oss att fixa inregistreringen av döda i Värmland för åren 1901-46.

Värmlands kyrkböcker finns på Värmlandsarkiv. För att registrering skall kunna äga rum så måste fotografering av dödböckerna göras eftersom delar av materialet omfattas

av sekretess. Vem som kommer att utföra denna fotografering är i nuläget oklart. Vi återkommer med mer information så snart vi vet mera.

Hur uppgifterna om födelseförsamling, civilstånd och civilståndsdatum skall erhållas för de volymer som är sekretessbelagda är i nuläget inte klart.

För icke sekretessbelagda volymer finns uppgifterna på Värmlandsarkiv. Födelseförsamling kan erhållas från mantalslängder vilka också finns på Värmlandsarkiv.

Föreningen **uppmanar** nu medlemmarna att abonnera församlingar för att hjälpa till med registreringsarbetet.

Registrering kan göras hemma efter det att man erhållit kopior, i första hand i digital form, på dödböckernas vänstersidor. När man abonnerat en församling så erhåller man instruktioner för registreringens genomförande från förbundet. Abonnerar göra man på förbundets hemsida.

Har du några frågor hör av dig till föreningens kontaktperson Jens-Åke Nilsson tfn 054-564783 eller E-post jenske.nilsson@telia.com

Sveriges dödbok 1947-2006.

CD utgiven av Sveriges släktforskarförbund.

I juni 2007 var version 4, Sveriges Dödbok 1947-2006, klar och alla som avlidit under perioden hade fått namn. Det gäller nästan 5,1 miljoner

personer. De data som redovisas för i stort sett alla är namn, adress, personnummer, döddatum, civilstånd, civilståndsdatum, födelse- och död-

församling. För kvinnor som varit gifta och avlidit före 1970 finns också flicknamnet med.

Soldatnamn

Av Sven-Åke Modin

För en släktforskare är människors namn det primära även om det som döljer sig bakom namnet är det mest intressanta. Så är det för mig som militärhistoriker när jag sysslar med ”Thet visse och ständige knektehållet” eller det yngre indelningsverket, Karl XI:s skapelse.

Det medger att man kan följa upp befäl och soldater som kommer inför ögonen under släktforskarens äventyrliga resa i arkiven.

De värmländska soldatnamnen är unika inom indelningsverket på så sätt att de vanligen bär soldatrotens/torpets namn.

På så sätt kan man också härleda soldaterna geografiskt. Karl XI såg utskrivning av soldater som en form av skatt. Bönderna var emot tidigare utskrivnings-principer och ville ha en rättvisare fördelning av uttagningen av soldater.

Därför enades man om att ett helt skattehemman skulle utgöra normen och då svara för en fotsoldat. Man visste också hur många gårdar som fanns i bygderna och att dessa inte skulle räcka till att bemanna ett regemente i Värmland. Enligt landshövdingen fanns det 1332 5/6 rotar.

En indelning enligt gårdetal skulle då inte ge mer än 1400 soldater. Det behövdes omkring 1600 man eftersom gränsbevakningen krävde en ständig närvaro samt att regementet också skulle kunna delta utanför landskapets gränser.

Det blev slutligen 1674 boställen i de båda landskapen tillsammans, 474 i Närke och 1200 i Värmland. Varje värmlandskompani innehöll cirka 170 rotar vilket gav 120 man till fältstyrkan och 50 som omedelbart gripbara reserver.

I Närke skrevs ett stort antal ryttare ut vilket är den egentliga orsaken till att de båda landskapen bildade ett

regemente, Närke-Värmlands regemente till fot.

Varje soldat fick ett löpande nummer inom regementet och ett inom sitt kompani. För Livkompaniets soldater blev dessa gemensamma.

Det är kompaninumret som förekommer i dagligt tal plus då namnet förstås. Det är också detta nummer som återfinns på de olika soldattavlorna som hängde intill ytterdörren på soldattorpen.

Soldatens namn har många trott vara ett sätt att få honom att känna sig extra stark eller modig. Vi känner ju till Rasken och många menar att detta är ett typiskt soldatnamn liksom Kanon, Blixt, Dunder och Modig.

Så var det inom vissa regementen t ex gardena men i Värmland är rotens namn det vägledande. Man tog huvudrotens gårdsnamn som bas och gav detta en efterled. Smedserud med efterleden man gav soldatnamnet Smedsman.

Just -man var den vanligaste efterleden. Andra hämtades från växtriket –gren (Hultgren), från geografin –berg (Prestberg) eller –fält (Rattfält). Andra var utan efterled som

Bäck eller Hall. Älvdals kompanis 5.e korpralskap hade inledningsvis 16 soldater med –man som efterled, 6 soldater enbart rotens namn (t ex Måås på roten Måserud i Nedre Ullerud). Här är mås inte fågeln utan en dåtida stavning av mosse.

De tre återstående (av 25) bar namn som anslöt till roten på annat sätt såsom Prestbohl eftersom man inte fick kalla honom Prästman, det var ju självaste prästen det. Soldaterna i Livkompaniet som skrevs ut i Närke hade vanligen korta krigsanslutande namn.

Fanns det två rotar med likalydande namn inom samma kompani skildes dessa åt via efterleden som Östra och Västra Skymnäs (Råda socken) med soldaterna Skyman och Skymberg eller Skifberg och Skifman i Skived (Grava socken).

Här kan också pekas på det vanliga gårdsnamnet Visterud som det finns många av runt sjön Visten och även i andra socknar. Där finns en Vistman tillhörande Älvdals kompani och en tillhörande Överste-löjtnantens kompani (Östra Ämtervik) samt en Vist också i Överstelöjtnantens kompani.

Under 1800-talet skedde en viss namnförändring, kanske beroende på att efterleden –man började bli utnött eller pekande på en vanlig ”bonnsoldat”.

Det kan också bero på omflyttning mellan kompanierna. Närkingarna hade upptäckt att chansen att överleva var bättre vid värmlandskompanierna som mera sällan vistades utomlands.

I Närke var korta soldatnamn vanligare. Soldaten Ek flyttar in på Edeby rote, Hjelm på Ullfagerud, Skans på Skarsjötorp och Mörk på Mosserud.

forts. nästa sida

Under samma tid förändras övriga soldatnamn men bibehåller rote-namnet; Rud i stället för Rudman (Rud), Smed (Smedserud), Ås (Södra Ås), Häll (Hellekil), Press (Prästbol) eller För (Förby). Normalt bytte soldaten namn när han bytte rote. Namnet var knutet till soldattorpet.

En evig fråga är vad soldaten hette dessförinnan. Jo, han bar sitt födelsenamn. I rullorna står det vanligen t ex Jan Förman, tidigare kallad Johansson. Där står också ålder och födelse-datum vilket gör att man kan härleda honom till sina föräldrar och därmed varifrån han kom.

Andra förändringar som kom under senare delen av 1800-talet var att soldaten bad att få behålla sitt tidigare namn. Paul För Månsson kom från rote 23 i Livkompaniet till Förby där han som siste soldat på bostället

var i tjänst till 1914. Slutade han av en eller annan anledning skulle han enligt reglementet återta sitt gamla sonnamn.

Andra frågor är hur det kan komma sig att det finns flera soldater på roten. Det kunde det inte! Men det var ofta så att en avdankad soldat efterträddes av sin son och fick bo kvar i stugan. Det kunde också under 1800-talets senare del vara så att avgångna soldater bibehöll sitt soldatnamn men flyttade in i något annat torp i närheten.

Tidigare återtog soldaterna sitt ursprungliga namn men i takt med att sonnamnen fick något lantligt/bonligt över sig behöll soldaterna sina soldatnamn vilket armén inte såg så välvilligt på.

Under ännu senare tid bytte människor från sonnamn till namn som

pekade på deras geografiska ursprung men man kan ändå ganska säkert fråga en Rattfält om det inte funnits en soldat i släkten tidigare. Samma gäller namn som Mod, Modig och Modin vilka namn återfinns ganska spridd över landet och då beroende på att samma soldatnamn kunde förekomma både i samma regementes olika kompanier liksom inom de olika regementena. De kan skiljas åt genom sitt soldatnummer, kompaninamn och regemente, allt står i soldatrullan.

VÄRMLANDSRÖTTER

Var hittar jag uppgifter om soldater ?

Gå in på vår hemsida, klicka på "Projekt", klicka på "Soldater mm", klicka på "Värmlands soldatregister".

www.genealogi.se/varmland/

SVAR omorganiserar

Sedan starten 1982 har utlåning och försäljning av mikrofilm/kort varit en av hörnpelarna i SVAR's verksamhet. I takt med den utökade digitaliseringen av materialet har denna verksamhet fått vidkännas en drastisk minskning av efterfrågan.

Som exempel kan nämnas att 2001 uppgick intäkten till ca 8 mkr. 2006 hade den rasat till 2,6 mkr. Samtidigt går det lite trögt med intäkterna från abonnemangen på det digitaliserade materialet. Så vitt jag kunnat utläsa

ur Riksarkivets översynsrapport, blev intäkten därifrån 2,7 mkr för 2006 med en beräknad ökning till 4,0 mkr för innevarande år.

Översynsrapporten är ett digert aktstycke på 67 sidor och föranledd av SVAR's ackumulerade underskott på 10 mkr.

Bl a betonar man i rapporten, att samarbetet med mormonkyrkan skall intensifieras. Sedan tidigare har ju Riksarkivet ett avtal med dem att mormonerna skall skanna förstagene-

rationsfilmerna avseende kyrko- och domstolsarkiv och att Riksarkivet/SVAR som motprestation skall göra dem tillgängliga på internet. Det arbetet beräknas vara avslutat 2009.

I och med det föreslås utlåningen och försäljningen av mikrofilm att upphöra. För dig som ej har dator och är hänvisad till kortlån från SVAR, finns det alltså anledning att fundera över hur du skall agera.

Åke Hörnqvist

Släktforskningens dag

2008 års upplaga går av stapeln lördagen den 15 mars och platsen är som vanligt Arkivcentrum i Karlstad. Den arbetsgrupp som svarar för arrangemanget har redan påbörjat sitt arbete.

I dagsläget är inget spikat men

man har en hel del intressanta uppslag vad gäller föreläsningar och programdemonstrationer. Bl a kommer SVAR och Arkiv Digital att visa sina produkter. För att förnya utbudet hoppas man även kunna samla ett antal kvalificerade släktforskare att

visa upp sina alster och givetvis svara på frågor.

Som vanligt kommer vi också att ställa upp med mer allmän forskarservice. Personal från Värmlands Arkiv deltar också under hela dagen.

Ett besök i Torsby

I mitten av juni ställde jag kosan mot norr för att besöka vår systerförening i den övre delen av Värmland.

De har ett samboförhållande med Finnkulturcentrum i Torsby. Eftersom det – skam till sägandes – var mitt första besök där uppe, blev jag helt betagen av byggnaden och dess läge. Den gamla herrgården tronar högt över bygden med en fantastisk utsikt runt om.

Jag guidades runt av Inga-Greta Lindblom och Gunilla Önnberg dels i det bibliotek och arkiv som tillhör Finnkulturcentrum och dels det material och den utrustning som står till buds för släktforskare.

Av båda fick jag en mycket engagerad och medryckande redogörelse för de resurser som finns inom husets fyra väggar. Givetvis hann jag inte med att notera allt, men det var heller inte min avsikt att ge en detaljerad beskrivning av allt de har att erbjuda. Om jag kan få några att bli nyfikna och vilja veta mer, har jag mer än väl nått mitt mål med resan.

Några namn lyser dock klarare än andra. Det är de två forskargiganterna inom finnkulturen: Carl Axel Gottlund och hans nedteckningar från första hälften av 1800-talet och Richard Broberg och resultatet av hans forskning under mer än 40 år. De senare är så omfattande att de man kallar sitt bibliotek för ”Richard Brobergs arkiv och bibliotek”.

Det innehåller inte bara alla hans publicerade verk utan även alla de utredningar och avskrifter som han tagit fram för att kunna skriva sina böcker. Och det är främst i detta material som släktforskaren har mycket att hämta.

Här har Gunilla Önnberg gjort en mycket berömvärd insats så till vida att hon har gjort en välstrukturerad arkivförteckning. Vill du ta del av den,

En rökstuga/bastu från Öyeren i Brandval finnskog, strax innanför gränsen på norska sidan. Troligen användes byggnaden både till bastubad och kanske även till bostad. Fotograf. Inga-Greta Lindblom

skall du gå in på finnkulturcentrum.com. Under rubriken ”Arkiv/Bibliotek” hittar du en anvisning om hur du skall komma in i den Excel-fil som hon har upprättat.

Bredvid dessa två storheter finns det ett stort antal forskare som lämnat större och mindre bidrag till utforskandet av finnarnas invandring, bosättning och levnadsförhållanden. Även i deras material kan en släktforskare hitta åtskilligt intressant.

Inga-Greta Lindblom har gjort en sammanställning av ett urval av de böcker som handlar om finnbygden i Sverige och Norge med tonvikt på Soloer och Värmlands Finnskog.

Ett mycket intressant projekt som bedrivits sedan slutet av 90-talet är en inventering av samtliga befintliga finska bosättningar i Torsby kommun. Inventeringen som omfattar närmare 500 gårdar är nu tillgänglig för oss alla tack vare den databas som upprättats och som alltjämt växer i takt med att ytterligare objekt matas in.

Ansvarig för databasen är Berit Andersson och den innehåller för närvarande närmare 400 gårdar. Det

sökbegrepp som jag tyckte gav mest var ”Dokument”. Där har man samlat bl a fältblanketter, ritningar och bilder. För att hitta allt detta skall du gå in på finnkulturcentrum.com och gå in på avdelningen ”Projekt”, sedan är det bara att följa instruktionerna.

Om man går in i folkräkningen för 1890 så finner man att det bodde drygt 24.000 personer i de socknar som numera ingår i Torsby kommun. Vid samma tidpunkt hade Karlstads stads- och landsförsamlingar tillhoppa knappt 10.000 innevånare. Sannolikheten att ha en anförvant från norra delen av Värmland bör därför vara betydligt större än att ha en från Karlstad.

Efter mitt besök tycker jag mig förstå att arkiven i Torsby innehåller uppgifter som vi inte kan finna på Värmlandsarkiv. Detta leder osökt tanken in på frågan om det finns behov av ett utökat informationsutbyte.

Åke Hörnqvist

”Avstraffas med kroppen”

Av Carin Andersson

Jakob Johan Anckarström.

Gustaf III:s mördare Sedan han tre dagar å rad stått i halsjärn vid skampålen på tre af hufvudstadens torg och därvid undergått spöstraff, blef han 27 april halshuggen och stegrad på afrättningsplatsen utanför Skanstull.

Samtida teckning.

Vad jag fann i dombokssammandragen om ett otrohetsmål i Fryksdalen på 1710-talet.

I Fryksdals härads domböcker finner man mycket intressant om sina anor. Bl.a. om ens anor har begått något orätt och straffats.

T.ex. vem skulle idag få utstå att bli piskade med ris och stå tre söndagar i rad på pliktballen i socknens kyrka till beskådan för att man fått ett barn med en gift kvinna fast man redan var gift. Detta fick en anfader till mig som straff för ett sådant brott på 1710-talet i Ö. Ämtervik socken.

Det är ju också tack vare detta som man får lite mer ”kött på benen” i släktforskningen. Det visar att mäniskorna i alla tider varit sig lika.

Mannen ifråga hette Nils Olofsson och kom från By i Ö.Ämtervik. Sannolikt född på 1670-talet av Olof Bengtsson och Elin Andersdotter. Han blev gift ca. 1705 med Gertrud

Halvardsdotter från Högberg, Ö. Ämtervik och giften var säkert bestämt av deras föräldrar och släkt.

Gertrud hade en syster Kerstin Halvardsdotter som var gift med Nils farbror Nils Bengtsson. De var bosatta i Högberg där de hade ”fåle” med systrarnas far, Halvard Bengtsson, gift med Marit Jönsdotter. Säkert hade det ansetts passande att Gertrud blev gift med Nils Olofsson och bosatt i By.

Vid den här tiden var det krig och många män var utskrivna till soldater, även Nils Olofsson i By.

Han har befunnit sig på hemorten och inte utkommenderad år 1709 för då hade han i april månad avlat barn med tremänningssoldaten Olof Andersson Sonmans hustru Kerstin Jönsdotter och hon gick ännu havande när det var vinterting 18-24 januari 1710.

Hennes man hade däremot varit

utkommenderad sedan 1700 och inte hörts av sedan ”i somras ett år sedan” som det står i protokollet.

Då hade han låtit skriva hem i april 1708 från Bauscheborg. Det beslöts att målet skulle uppskjutas för att undersöka om hennes man levde när barnet avlades. Landshövdingen skulle också kontaktas för att se om han kunde skaffa fram uppgifter om Kerstin Jönsdotters man levde fortfarande.

Kerstin Jönsdotter vistades i S. Borgeby, Sunne när hon födde barnet som Nils Olofsson var far till. Det föddes 1 april 1710 och döptes dagen efter till ”Olof”. Kanske hade hon sin familj där.

På vintertinget 1711, 31/ 1- 4/2 kom saken upp igen, i § 19 sägs att rätten inte fått någon kunskap om tremänningssoldaten Olof Andersson Sonman var i livet eller levat när hans hustru begått hor i Angersbytorp med gifte soldaten Nils Olofsson Byman och varefter hon fött barn den 10/3 1710.

Det datumet stämmer inte, enligt Sunne C:2 födde 1707-1721, sidan 216 föddes barnet 1 april. Den 10 mars föddes inget barn av Kerstin Jönsdotter och i ”oäkta säng”. Inte heller landshövdingen hade kunnat skaffa fram säkra uppgifter om soldaten Sonman levde så rätten dömde i enlighet med 1709 år förordning om knekthustrurs lägersmål.

Straffet blev böter för enfalt hor 80 respektive 40 daler silvermynt samt att stå på pliktballen tre söndagar. De båda kunde givetvis inte betala så stora penningssummor utan som det står i protokollet, ”avstraffas med kroppen”.

På samma ting och § 24 döms ogifta Anna Månsdotter för hor med

gifte soldaten Johan Månsson Skackfelt i Skacksjö, Ö.Ämtervik.

Hon straffades med riset för böter på 80 daler silvermynt och det var säkert ett sådant straff som Kerstin och Nils fick utstå.

Jämför med vår tid och våra möjligheter till kommunikation mellan människor och 1710-talet när en soldathustru inte hört från sin man på kanske flera år och inte visste om han levde eller var död. Vilken oro det måste ha varit för att han skulle dö, antingen i ett slag eller i sjukdom, vilket kanske var nästan vanligare.

Dog mannen så miste ju hon och barnen sin försörjning, de måste

lämna soldattorpet till näste soldat för roten.

Hur påverkade denna händelse äktenskapet mellan Gertrud och Nils?

Om det kan man bara spekulera och jämföra hur man själv skulle ha reagerat. En skilsmässa var väl nästan otänkbar på den tiden utan det var nog bara för Gertrud att bita ihop och fortsätta och göra sitt bästa för samlevnaden.

Hur gick det för den lille Olof som fick växa upp med att han var född "oäkta" och för hans mor Kerstin?

Fick hon hem sin man soldaten eller tillhörde han dem som stupade

i något slag eller dukade under i någon sjukdom. Det är många människöden man träffar på och alla har en historia att berätta.

Källor:

Fryksdals härads domböcker i sammandrag del II 1701- 1725, 1710 vt § 55 och 1711 vt § 19.(Gunnar Almqvist)

Sunne C:2 födde 1707-1721 sidan 216, (år 1710)

Uppgifter har även lämnats av Roland Kihlstadius , Karlstad, om By och Högberg, Ö.Ämtervik.

Konvertering av våra register

Inför vårt arbete med att presentera våra kyrkboksregister på CD behöver vi hjälp.

Vi söker tre st "tvättgummor" som ska tvätta och redigera våra databasfiler så att dom passar in i Släktforskarförbundets presentationsprogram.

Var och en av Er får hand om en kyrkbokstyp: födde-vigde-döde. Totalt rör det sig om ca 225000 poster.

Ett antal fält ska läggas till och fyllas i. Några av dem automatiskt, andra med handarbete. Fälthinnehåll ska delas på flera fält. Skiljetecken bytas ut mm.

Materialet ligger i Excel-format. Framtida utgivningar av socknars register behöver samma behandling och bör då göras av samma person för att undvika allt för stora olikheter i materialet.

Arbetet kan delas upp på flera, men slutredigeringen har Du ansvar för.

Tillgång till internet är ett måste för att kunna utföra arbetet.

Känner Du dig intresserad? Kontakta Gunnar på vsff@telia.com eller 0533-10559 så får du ytterligare information om vad arbetet innebär.

Förteckningen över böcker och register

I detta nummer av VärmlandsAnor har vi utelämnat den traditionella förteckningen över föreningens utgivning av böcker och register.

I enkäten var det många som ansåg att det är onödigt att ha den med i varje nummer. Vi som sitter i redaktionen

instämmer och har därför beslutat att det får räcka med en gång per år.

För de som behöver en snabb tillgång till uppgifterna, finns alltid möjligheten att gå in på vår hemsida www.genealogi.se/varmland

Tips

För åtta år sedan fick VSF en gåva av den kände släktforskaren Nils Sundelius.

Innehållet presenterades i VA 2000:1.

Har du anor i någon av nedanstående socknar, finns det all anledning att gå in på vår hemsida och titta närmare materialet.

Samlingen innehåller excerpter och sammanställningar från följande socknar: Alster, Filipstad, Fryksände, Nedre Ullerud, Rudskoga, Väse Ölme, Östra Fågelvik och Övre Ullerud.

Gå alltså in på vår hemsida. Klicka på Medlem. Logga in med ditt medlemsnummer och lösenordet, då kommer du in på våra medlemssidor. Där skall du klicka på Filarkivet.

www.finngraven.se

Sedan hösten 2006 finns möjlighet att gå in på nätet och leta reda på var graven finns.

Söktjänsten visar en karta över kyrkogården där den avlidna har gravsatts.

Än så länge är de bara sex orter som erbjuder denna service. I Värmland är hittills endast Karlstads kyrkogårdar anslutna.

Några gårdsnamn i Fryksände socken

Av Roland Kihlstadius

För varje faktasökande släktforskare är det ej endast av stort värde att få veta, i vilken socken eller by den eller den anan var född och kanske bodde, levde och verkade utan även, att om möjligt kunna ta reda på till vilken gård, jordtorp, avsöndring, boställe eller stuga i byn vederbörande kan knytas.

Sådana eftersök är i många fall ingen lätt uppgift att fullgöra. Det finns snart sagt ingen längre kvar, som kan lämna säkra svar på liknande frågor. Samma förhållande gäller den, som söker släktrötter i stad eller tätort, han eller hon vill gärna spåra stadsdel, gatunamn, hyresfastighet, stadsäga, villanamn etc.

Enskilda egendomar och bostäder på landet hade alltid sina särskilda, lokala benämningar i orten, dvs bebyggelsenamn, som i nutidens allmänna omvandling hotas att bli

bortglömda och försvinna, fastän de utgör ett väsentligt inslag i bygdens kulturhistoria och en oersättlig del av socknens allmänna odlingsutveckling.

Åtskilliga flitiga studiecirkel och intresserade grupper på skilda håll i Värmland har här utfört och genomfört fortsatt ett synnerligen värdefullt och angeläget, ideellt arbete med att inventera och återfinna ofta sedan länge utlagda, övergivna och vanligen igen-skogade torp- och gårdsbebyggelser.

Deras namn och lägen är nämligen ej sällan sparsamt antecknade i tidens kyrkböcker och lantmäterihandlingar och förekommer aldrig i t ex mantalslängder och domböcker.

Gårdsnamn kan vara läges-, ålders- eller vädersstrecsrelaterade t ex där Nol, där Väst, där Fram, där ôpp, där Ner, där Ut, där In, där Bort för att nu nämna några eller sådana uppkallade

efter ägare som t ex när Måns, när Jong Lars (Jon Larsson), när Nisch Persa (Nils Persson), när Ol Bengtssa (Olof Bengtsson) osv.

Ett åldersbestämt namn är Nygård, dvs en senare bebyggd gård.

Bebyggelsenamn är ofta överförda från ett ursprungligt naturnamn, dvs benämningen på den terräng, där gården, torpet uppstod. Ex på Åsen, i Darn (dalen), i Hag (haget), ve Grinna (grinden), på Hea (heden), ve Myra (myren), på Täppa (täppan), på Jal (gårdet), på Tômta (tomten) osv.

Må vi till belysning nämna några namn på jordegendomar i Fryksände, beläget i norra delen av Fryksdals härad, nu ingående i Torsby kommun.

Uppräkningen är naturligtvis långt ifrån komplett, kända bebyggelsenamn inom socknen är således mångfald fler liksom förklaringarna till deras ursprung.

I hemmanet Bada anträffas: Jonasfölk, Brôtolasfölk, Annersjonsfölk, Annersfölk och Lellmonsfölk.

I hemmanet Fensbol: Markusfölk, Kôven, Skansen, Myckengräs.

I Ganterud: När Domran, Grapersfölk, Kartinfölk, Larsnischfölk, Skäggan, Gruvnilson, Gripan.

I Mölnerud: Hansan

I Rådom: Andreasfölk, Bondfölk, Bondhagen, Brudtäppa, Tôrpers, Tôrpfölk, Larsnischfölk, Eskilsfölk, Graffölk, Guretôrp, Jönsfölk, Marklarsfölk, Skansen.

I Smedserud: Stornisch, Lellnischfölk.

I Stensgård: Sammelsfölk

I Svenneby: Johansfölk, Kôlbrôten, Rovtäppa, Kajsgårn, Pettersgårn, Johanstäppa, Jungan.

I Utterbyn: Ingjalsfölk (Ingegerdsfolk), Klemensfölk, Dommertäppa, Klockerfölk, Kapperalsfölk (korpralsfolk), Ivarsfölk, Klockersättra, Oljönsfölk.

I Vadjetorp: Annersfölk.

I Önnerud: Viksfölk.

Det, som iögonfallande språkligt särskiljer just Fryksände från flertalet övriga värmländska socknar, är dess många gårdsnamn med slutleden -fölk (-folk).

Nämnda ändelse förekommer t ex ej i socknar i södra Fryksdalen. Dock med ett enda känt undantag, hemmansnamnet Folk/es/gården i Västra Ämtervik. Av Kungl. Ortnamnskom-

mittén (SOV II), sid 38, på sin tid (1923) i detta fall lämnade förslag till härledning torde numera behöva grundligt omprövas.

Bilden föreställer släktgården Ivarsfolk i Utterbyn och är tagen omkring 1930. Gården anlades ursprungligen omkring 1742 av Ifvar Markusson, en anfader till den nuvarande ägaren, Håkan Larsson. Bilden tillhör Håkan Larsson

Någon vetenskaplig förklaring eller kommentar till de vanliga gårdsnamnen på –folk i Fryksände lämnar ej Birgit Falck-Kjällquist i sitt arbete¹, hon har ej ens behandlat slutleden ifråga under sitt kap 13 kallat ”Huvudleder och vissa andra namnelement i länets territoriella namn och naturnamn”. Det är en förlust.

Hon berör ej heller namn som När Domran (i Ganterud) och på andra håll i ex.-vis Fryksdalen, ej heller Dommertäppa (i Utterbyn). Båda har annars ursprung i den förr lika äro-

fulla som eftertraktade hederstiteln häradsdomare i tingsrätten.

Om Skansen (i Fensbol) resp (i Rådom) anför Falck-Kjällquist: ”Förekommer i namn på lokaliteter där det förr funnits anlagda skansar eller hemmansdelar vid åsar”.

Både vid Fensbol och Rådom är det fråga om under 1600-talet vid vägpassager över korsande vattendrag anlagda skansar till försvar mot inträngande, fientliga dansk-norska strövkårer.

Av anläggningarna återstår ruiner.

Gårdsnamnet Hansan (i Mølnerud) torde kunna härledas till mansnamnet Hans och förleden i Sammelsfolk (i Stensgård) innehåller mansnamnet Samuel. Namnet Kôven (i Fensbol) slutligen är bestämd form av kåve, dvs ett fönsterlöst, mindre förråd innanför farstun (”gangen”) i parstugor.

¹ Birgit Falck-Kjällquist: Ortnamn i Värmlands län del I Inledning, Lund 1984

Arkivens dag

*Två av organisatörerna:
Jan Löfgren Värmlandsarkiv och
Hans Olsson Värmlands
Släktforskarförening*

Årets upplaga av Arkivens dag blev den mest lyckade hittills. Det var i alla fall det allmänna omdömet bland dem jag pratade med under några timmar på Arkivcentrum i Karlstad. En starkt bidragande orsak till det goda

utfallet var det rikhaltiga utbudet av föreläsningar, specialutställningar samt sökhjälp till alla dem som ville veta hur man går till väga, när man vill letar i registren.

Huvudarrangör var Värmlandsarkiv som på Arkivcentrum kompletterades av Emigrantregistret, Folkrelsernas arkiv, Karlstads Kommunarkiv, Karlstads stadsbibliotek och Landstingsarkivet.

Vår förening var representerad av ett tiotal personer som försökte hjälpa alla an-sökare till rätta.

Det var köbildning vid skärmarna hela tiden och möjligheterna för våra hjälpredor att, under de fem timmarna, få något i magen var mycket begränsade.

Men arrangemangen omfattade inte bara arkiven i Karlstad. Ute i länet hade flera bibliotek och hembygds-gårdar hakat på. Att intresset var stort överlag, vittnar nedanstående besöks-siffror om. (Källa: Jan Löfgren, Värmlands Arkiv)

- Arkivcentrum drygt 400 personer	
- Torsby bibliotek	260
- Sunne bibliotek	165
- Sunne kommunarkiv	30
- Sunne hembygds-gård	70
- Gräsmarks ”	25
- Ö:a Ämterviks ”	45

Åke Hörnqvist

Torpinventering

Höstens dubbelföredrag avhandlade ämnet torpinventering. K G Lindgren svarade för den första kvällens föreläsning.

Temat var: Hur man genomför en torpinventering. Tyvärr var jag upptagen med andra aktiviteter den kvällen. Men jag har fått låna KG's stolpar till föredraget, varav några återges i nedanstående rutor.

Är det så, att du med ledning av dem vill veta mer, kan du ringa honom. Eftersom han är med i föreningens styrelse, hittar du telefonnumret på sidan 2 i denna tidning.

Sven-Åke Modin
Foto: Åke Hörnqvist

Den andra kvällens föredragshållare – Sven-Åke Modin – behandlade primärt källmaterialet.

De flesta torpinventeringarna i Värmland är utförda av hembygdsföreningar och enskilda entusiaster men i vissa trakter har även Skogsvårdsstyrelsen varit aktiva. Syftet är oftast att kartlägga alla torp på ett hemman eller i en by.

Generalstabens karta, som kom ut i tryck i slutet av 1800-talet, är en utmärkt startpunkt. Där finns alla torpen utsatta. För att få kunskap om vem som brukat torpet och deras relation till hemmanet, finns en mängd källor att tillgå:

- Husförhörlängder
- Fastighetsregister
- Köpehandlingar
- Skifteshandlingar med tillhörande kartor
- Även lokala hembygdsföreningars medlemstidningar kan innehålla matnyttig information

När det gäller soldattorp, finns ytterligare källor: generalmönsterrullor och kompaniernas syneprotokoll

Ett problem med de fysiska kvarlevorna efter de gamla torpen är, att de ej skyddas av fornminneslagen. Därför kan markägaren fritt avgöra om han vill radera ett torp eller resterna av ett torp.

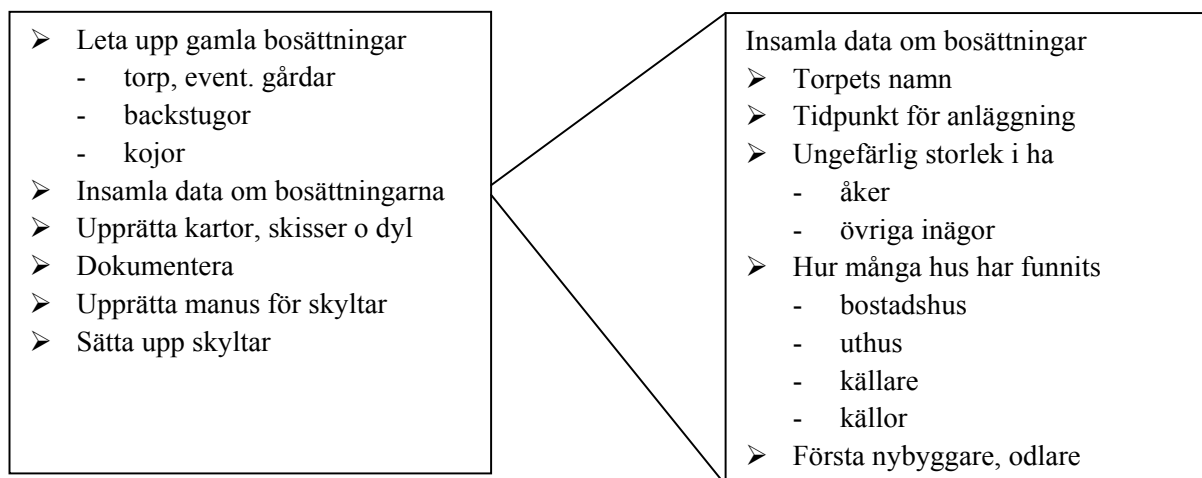
För att minska riskerna för att gamla huslämningar blir förstörda av oaktsamhet, har Skogsvårdsstyrelsen – på vissa platser – upprättat inventeringar som förutom platsangivelsen också lämnar en redogörelse för kända ägoförhållanden samt en beskrivning av området.

Tyvärr finns det ingen heltäckande katalog över publicerade torpinventeringar. Vår Rötterredaktör – Gunnar Jonsson - har dock listat de han känner till, på vår hemsida.

Vill du kolla där, får du gå in på www.genealogi.se/varmland. Där skall du klicka på "Värmland", "Socknar", sedan på den socken du är intresserad av och sedan på "Litteratur". I norra Värmland har man gjort en inventering av finska bosättningar. Den databas som är under uppbyggnad kan nås via www.finnkulturcentrum.com. Man kan också kontakta länsbiblioteket i Karlstad eller det lokala biblioteket.

Torpinventering – vad innebär det?

Åke Hörnqvist

Ett urval av "stolparna" till KG Lindgrens inledande föredrag.

Aldrig för gammal

Stina Olsson (85) är ett strålande exempel på den slitna frasen ”man är aldrig för gammal för att lära”.

Född och uppvuxen i Karlstad men tidigt utflyttad till Göteborg och efter pensioneringen återbördad till Karlstad via Arvika.

Det var i Göteborg hon började intressera sig för släktforskning. Då – i början av 80-talet – var tillgängligheten en annan än idag. Då var man hänvisad till landsarkivets akter eller filmband så det tog sin tid att få fram uppgifterna.

Forskandet fick något av en nystart, när hon för åtta år sedan kom tillbaka till Karlstad. I forskarsalen på Arkivcentrum kom hon i kontakt med en av VSF's eldsjälur, Kjerstin Tungström.

Stina fick av henne en inblick i hur man kan vidga sitt sökande med hjälp av en dator. Med sina nyväckta insikter ville hon genast sätta igång med sökandet. Det var bara ett krux; under sitt yrkesverksamma liv hade hon aldrig kommit i kontakt med någon dator och efter pensioneringen hade hon inte känt något behov att använda en sådan.

Så det var nu bara att kavla upp ärmarna och hugga tag i problemet.

När jag intervjuade Stina om hennes forskning, var hon noga med att understryka att Kjerstin varit en klippa. ”Hon har alltid varit positiv och hjälpt till, när jag kört fast eller kommit fel. Men det är ju av fel

Stina Olsson (sittande) får hjälp med ett problem av Kjerstin Tungström.

Foto: Åke Hörnqvist

man lär sig och det har ju blivit en del av den sorten”, säger Stina.

Eftersom Kjerstin råkar sitta i närheten, frågar jag henne hur Stina varit som elev. ”Bara man ser att personen är nyfiken och verkligen vill lära sig, så är det bara roligt. Och det har det i hög grad varit med Stina” svarar hon

Tack vare sina nya färdigheter har Stina nu ytterligare börjat utforska sin fars släkt, som har sina rötter i Skåne och av vilka många blev kvar i Skåne.

Tidigare har hon klarat av de uppgifter man kan finna i kyrkböckerna

före 1895. Så det nya är att hon nu kommer åt uppgifter från 1900-talet. Bl a har hon hittat sex kusiner i Skåne varav två i livet. Dessutom har hon kunnat komplettera sina tidigare forskningar med uppgifter ur folkräkningar och fastighetslängder.

Men att skaffa sig en egen dator är inte aktuellt. ”Det är ju så lätta att ta sig till Arkivcentrum, när man bor i Karlstad.

Ofta träffar man dessutom någon man känner, och det är många gånger väldigt trevligt” avslutar Stina.

Åke Hörnqvist

Ted Rosvall avgår nästa år

Ett år till sedan har han gjort sitt.

Den nyheten framgår av en intervju som Roland Classon gjort med Ted Rosvall, ordförande i Sveriges Släktforskarförbund. Intervjun publicerades i Helsingborgs Dagblad den 9 november.

Enligt den så hade Ted bara tänkt sitta i sex år men då förbundets ekonomi utvecklats så illa, tyckte han sig inte kunna hoppa av och överlämna besvärigheterna till någon annan.

Men nu har förbundet, enligt honom, fått ordning på ekonomin och kan till och med redovisa ett plus.

Bl a kommer förbundet att flytta från de dyra lokalerna i Sundbyberg till andra lokaler i Solna-området och därigenom halvera hyreskostnaden.

Därför får det räcka med sju år så i augusti nästa år avgår han.

Åke Hörnqvist

Ur andra medlemsblad

Värmlänningar

Ale Släktforum 2007:3

(Ale Släktforskare)

Också en liten släktsaga av *Gösta Mårdborg*: Gustaf Holmes i Astoria, Oregon var född 1845 i Tveta.

Bottniska anor 2007:5

(Vasa släkt- och bygdeforskare rf)

Kyrkoherden Israel Björk och Björkas släkten i Replot av *Inga Österblad*: bl a hauptmannen i Österbotten Nils Bergudd född 1625 i Filipstad.

Runslingan 2007:3

(Föreningen Släktforskare i Uppland)

Släkten Hagelin-Nordin av *Björn Hagelin*: bl a Gerhard Meijer död 1756 i Bunäs, Kila och hans hustru Margareta Frumerie med förfäder och ättlingar.

Släkt-Trädet 2007:3

(Nordvärmlands Släktforskarförening)

Prästsläkten Frykman (ur NWT 12 juni 1971). Lomjans-gutten, d v s Per Jönsson född 1816 i Mängen, Gräs-
mark (ur VF 15 aug 1887).

Slækt & Slekt 2007:3

(Solør Slektshistorielag)

Svar på spørsmål av *MI Mellem*: bl a Tväråna och Heikkistöga i Östmark.

Strödda Annotationer nr 38

(släktforskarföreningarna i Örebro län)

Sigrid Ekehjelm – kallad Boås-Beata av *Håkan Karlsson*.

Vi Släktforskare

(Elisabeth Thorsell)

Mor Hulda, 85, berättar om förhållandena på 1890-talet i Värmlands bergslag.

Västanbladet 2007:4

(GöteborgsRegionens Släktforskare)

Ulrika Kullgrens Stamträd av *Per Clemensson*: Stamfadern var prosten Erlandus Gudmundus i Nor.

Ådalingen 2007:2

(Ådalens Släktforskarförening)

Johan Christopher Kramm av *Ing-
rid Eriksson*: bl a skattebonden Jan Elofsson i Sunne vars ättlingar tog namnet Frisendahl.

Övrigt

Släkthistoriskt Forum 2007:4

(Sveriges Släktforskarförbund)

Ett bokbinderi för hemmabruk av *Hans Egeskog*. Sveriges dödbok 1947-2006 – och sedan? av Carl Szabad. Tattare idag – inte längre på resande fot av *Maud Lindeberg*. Med kartan blir det lättare att hitta källorna av *Maud Lindeberg*. Varför flyttade de österut av *Ludmila Werkström*.

Västanbladet 2007:4

(GöteborgsRegionens Släktforskare)

Lantmäteriets historiska utveckling, sammanställt av *Joel Holger*.

Tips

Boltzius brevsamling.

Ett samarbetsprojekt mellan Värmlands Släktforskarförening och Värmlands Muséum.

Anne-Marie Olsson håller på att mata in ett person- och ortregister till helbrägdagöraren Boltzius omfattande brevsamling. Brev kan läsas på muséet. Samlingen omfattar ca 33.000 brev från perioden 1884 – 1910.

1.400 är hittills behandlade så det kommer att dröja några år innan allt är klart.

Registrerade uppgifter kommer fort-löpande att matas in på vår hemsida och är där tillgänglig på medlems-sidan. Lösenordet är samma som för medlemssidorna på VärmlandsRöt-ter.

Ur Nordisk familjebok, 1800-talsut-gåvan:

FA Boltzius "helbrägdagörare".

Född i Grafva socken, Värmland, d. 13 maj 1836, där fadern var hemmansägare.

Sonen måste, sedan den åt dryckenskap hemfallne fadern förlösat sin förmögenhet och dött i fattigdom, taga tjänst. B. blef 1864 »väckt» och började lida af själfmordsmani, när han kände sig tryckt af sina synder.

Längre fram uppträdde B., hvilken vandrade omkring som handelsman, såsom helbrägdagörare, i det att han behandlade troende sjuka med bön, smörjning med olja och handpåläggning.

Han uppträdde 1884 i Stockholm, och påstods det, att han utförde lyckade kurer på högt uppsatta personer. Han fick pekuniärt understöd och etablerade sig i sin födelsebygd, dit massor af sjuka reste.

B. har sedermera flera gånger varit i Stockholm och rest omkring i landet

Register till Kila

Av Gunnar Jonsson och Arne Berg

Döde 1691-1930.

9244 poster.

391 sidor A4.

6 sorteringar

Pris 270:-*

Peter Olausson – disputerad

Så var han då äntligen framme vid sitt mål, efter alla år av forskande.

För Peter var ju med redan i början av 80-talet, som en av initiativtagarna vid bildandet av vår förening.

Några år tidigare (1980) hade han lagt fram sin C-uppsats ”Nämndemän i Gillbergs härad år 1850”. Strax därefter fick han anställning som antikvarie vid Värmlandsarkiv.

Och som många säkert känner till, har han under de senaste 20 åren givit ut ett antal böcker inom områdena lokalhistoria och arkivkunskap samt medverkat i åtskilliga antologier.

Fredagen den 28 september 2007 var det så dags att ventilera hans doktorsavhandling ”Gillbergaknaparna En studie i den svenska storbondens habitus ca 1750–1850” vid Karlstads universitet.

Opponent var fil.dr. Göran Ulväng vid institutionen för ekonomisk historia i Uppsala. Han inledde med att rosa respondenten till ett otroligt imponerande arbete. Vad avser omfattning och djup saknar den sin like i Sverige inom detta område.

Begreppet habitus täcker inte bara de mätbara förhållandena utan går även in på livsföring och människornas tänkande. På detta sätt kommer man människorna väldigt nära. Opponenten ansåg att detta var ett viktigt forskningsområde, som märkligt nog inte blivit belyst tidigare i någon större utsträckning.

Men en opponent skall ju också ifrågasätta och kritisera. Hans huvudinvändning var, att han gärna sett att studien snävats in.

Han menade att framställningen blivit något yvig och att vissa av påståendena och slutsatserna i sammanfattningen inte har full täckning i det underlag som ingår i avhand-

*En nöjd opponent och en uppenbarligen lika nöjd respondent,
Göran Ulväng resp. Peter Olausson
Foto: Åke Hörnqvist*

lingen. Han hade också synpunkter på metodiken vid urvalet av de studerade grupperna och att han därför var tveksam till om man fullt ut kan dra de slutsatser som respondenten gjort.

Avslutningsvis framhöll han att det var med stort nöje han läst några av kapitlen. Detta delvis beroende på respondentens framställningsförmåga men också på att han själv ägnat en hel del av sin forskning åt landsbygdens förändring i Uppland under den agrara revolutionen på 1700- och 1800-talen.

För att vara en akademisk avhandling har den en tilltalande grafisk utformning även om den innehåller en del ombrytningsfel i v s bindestreck som hamnat fel. Den kommer säkert inom kort att finnas tillgänglig på många bibliotek i Värmland och givetvis på Arkivcentrum.

Kan en enkel amatörforskare få ut något av en doktorsavhandling? För egen del kan jag svara ja på den frågan. Kapitel 3 ”Lokalpolitikens

strukturer och aktörer” har givit mig en insikt i de regler och bestämmelser som ytterst styrde de aktiviteter som återspeglas bl a i sockenstämmoprotokollen.

Dessutom har referenslistan givit mig en del uppslag att närmare studera. Till detta kommer kapitel 4 ”Källmaterialet” i del 1 d v s Peters licentiatavhandling, som publicerades 2004 och utgör en integrerad del av avhandlingsprojektet. Där får man inte bara en uppräknings av källorna utan även en beskrivning och värdering av dem, vilket jag har haft nytta av i mitt eget letande.

Åke Hörnqvist

Medlemsenkäten

Cirka 10 % av föreningens medlemmar lämnade in svar på vår enkät i föregående nummer av VärmlandsAnor och utvärdering pågår nu för fullt i våra olika arbetsgrupper.

Några klara slutsatser som kan dras är att medlemmarna tycker att det är viktigt att föreningen:

- fortsätter att ta fram kyrkoboksregister
- har en aktuell forskarförteckning
- arrangerar medlemsträffar utanför Karlstad

Det har kommit in många bra förslag på aktiviteter. Av dessa har vi redan genomfört en medlemsträff i Kristinehamn med mycket gott resultat.

Vidare har redaktionskommittén fått klara indikationer om hur medlemmarna vill att VärmlandsAnor skall utvecklas.

Vi har också lärt oss att när man utformar en enkät så måste vi bättre anpassa frågorna till vår stora spridning av medlemmar över hela landet. Denna gång var en del av frågorna bara lämpliga för dem som bor i Värmland vilket vi beklagar.

Ett stort tack till Er alla som svarat och vi är alltid öppna för tips, idéer och förslag till förändringar.

För projektgruppen
/Jens-Åke Nilsson

Valberedning

Snart är det dags för valberedningen att utse styrelsen för nästa verksamhetsår.

Har du synpunkter på styrelsens sammansättning, skall du vända dig till någon av nedanstående personer. Namnen på de som ingår i den nuvarande styrelsen hittar du på sidan 2.

Valberedningens sammansättning:

Ingrid Johansson
Tel: 0570-461070
e-post: ingrid.gansbyn@compaqnet.se

Eva Lejrin
Tel: 054-151297
e-post: eva.lejrin@telia.com

Lars-Gunnar Sander (sammankallande)
Tel: 054-872754
e-post: lgsander@telia.com

Till ANOR SÖKES tar vi emot frågor om anor och ättingar från alla, som är medlemmar i en släktforskarförening

821 Jag söker uppgifter om **Anna Lovisa Johansson Molander** född 1873-11-07 och hennes son **Karl Arvid Birger Molander** född 1901-05-17. Enligt utdrag ur Köla församlingsbok 1920 bodde de då i V:a Flogned i Köla församling. Det är det sista jag vet om dem. Någon som vet vad som sedan hände dem? Jag har sökt i Sveriges Dödbok nr. 4, men där återfinns de ej.

Anders Molander
Karl Dahlgrensgatan 21
58228 Linköping
nianmo@comhem.se

822 Efterlysning:
I S:ta Katarina församlingsbok, S:t Petersburg finns uppgifter om Urmakare Karl Eriksson f. 1856-08-07 i Kristinehamn, död 1908-01-14 Han gifte sig 1877 (21 år gammal) med Anna Julia Projemski f. 1856-01-01
Barn:
Theresia Sofia 1878 död 1886
Nils 1879
Maria Anna 1882 död 1886
Julius Karl 1886-01-10
Rudolf 1891-01-02

Jag hittar inte Karl Eriksson i födelseboken. Har inte tillgång till Utflyttningsboken.

Han bör ha flyttat någon gång på 1870-talet

Bengt-Göran Wåhlin
Sanfrid Velinsgatan 8
532 33 Skara
bgwaahlin@telia.com

823 Jag söker info om nedanstående personer. Har kommit fram till att de utvandrat men sedan har det varit tvärstopp att hitta ytterligare uppgifter om syskonen.

1. KERSTIN OLSDOTTER G. SÖTTERMAN.
f. 1850 i Älgå, d. 1912 i Stavnäs.
Var gift med kyrkvaktm. Anders Sötterman.
Hennes syskon utvandrade till Amerika, Danmark och Norge.
2. OLOF OLSSON 1852-04-01 i Älgå.
Utv. till Amerika 1882 fr. Älgå.
3. ANNA MARIA OLSDOTTER f. 1861-02-11 i Älgå. Utv. till Amerika 1885 fr. Älgå.
4. OLIVIA OLSDOTTER f.1866-11-23 i Älgå.
Utv. 1885 till Amerika.
5. SOFIA OLSDOTTER f. 1856-12-31 i Älgå.
Utv. 1878 till Norge (Christiania)
6. KAROLINA OLSDOTTER f. 1863-06-07 i Älgå.
Utv. till Danmark 1883.

Samtliga ovanstående personer var barn till torparen OLOF OLSSON f. 1821, d. 1866 i Älgå och Maria Jansdotter f. 1825 i Glava, d. 1901 i Älgå. Skulle bli väldigt glad och tacksam om denna efterlysning skulle kunna införas i bladet. Med stor tur kanske det blir svar på alla funderingar om och kring syskonen.

Mariann Holmberg
Bryggaregatan 17
64145 Katrineholm
Tel: 0150-552 73
e-post: annarma-239@hotmail.com

824 Jeg håber du kan hjælpe mig, med oplysninger om forældrene, mor og far til:

Johan Alfred Vetterlind Jonsson
f.8/6 1859 i N Råda. d.23/4 1894 i N Råda.

og hans kone **Johanna Jönsdotter**
f. 8/8 1861 i Ekshärad. d. ?

Jeg ved ellers ikke hvor og hvordan jeg skal søge, da efternavnene jo ikke er de samme hos forældrene.

Venlig hilsen.
Kent Rydicher
e-post: kent@rydicher.dk

825 Smederna Mattsson i Ransäter

Vid min släktforskning har jag hamnat i Ransäter där min morfars mormors far hette Henrik (Hindrik) Mattsson och var hammarsmed vid Ransbergs bruk.

I Ransäters äldsta husförhörslängd (1776-1782) finns flera smeder med efternamnet Mattsson:

På Ransäters mellanhammare:

Mäster Mattes Mattsson född 1739

På Ransäters nedre hammare:

Mäster Jan Mattsson född 1742

På Ransäters övre hammare Ransberg:

Mästersven Henrik Mattsson född 1750

På Ransäters övre hammare:

Mästersven Anders Mattsson född 1754

Henrik och Anders blev sedermera mästersmeder.

Man kan misstänka att dessa smeder är bröder, (ett åldersspann på 15 år är ingen omöjlighet), eller i varje fall släkt med varandra. Genom att granska födelseboken har jag funnit att i varje fall Henrik och Anders var bröder.

Deras föräldrar var Mäster Mattes Mattsson och hans hustru Chatarina Jonsdotter på Ransbergs bruk. Ålder saknas, men det måste vara en äldre generation än Mattes Mattsson på Ransäters Mellanhammare. Namnmässigt vore det inte underligt om Mattes Mattsson (1739) var äldste sonen. På sin ålders höst är han skriven tillsammans med Henrik Mattsson och dennes familj i Ransberg. Någon egen familj har inte denne Mattes Mattsson i husförhörslängden.

Anders Mattssons barn och vid något tillfälle även min morfars mormor står skrivna under namnet Stålhandske senare i livet.

Har någon, (eventuellt någon som forskat på släkten Stålhandske), kommit längre beträffande smederna Mattsson? Jag är även intresserad av forskning på Stålhandske.

Giftermål mellan smedsläkter gör att det finns anknytning till smedsläkten Lindberg i Ransäter, vars förfader Mäster Petter Abrahamsson var samtida med Mattssons på Ransbergs bruk.

Det finns även anknytning till smedsläkten Göthberg i Munkfors (kommen från Fellingsbro)

Jag finner smederna Mattsson i Ransäter vara intressanta att forska vidare på. Finns någon tidigare forskning?

Hans Jonsson
Babordsvägen 26
69148 Karlskoga
Tel. nr: 0586-31297
e-post: hans-t-a.jonsson@swipnet.se

Släktforskardagarna 2007 i Halmstad

Årets släktforskardagar med Släktforskarförbundets riksstämma hölls i 700-årsjubilerande Halmstad 24-26 augusti.

Värd för evenemanget var Hallands Genealogiska Förening. En synnerligen aktiv och produktiv förening vad gäller framställning av register och liknande. Årets tema var *Gränsland – ett möte genom tid och rum*.

Vår förening representerades av fem styrelsemedlemmar nämligen ordföranden Bengt Nordstrand, Gunnar Jonsson, Jens-Åke Nilsson, Hans Olsson och undertecknad. Med på resan var också Olle Andersson och Lenah Hedin.

Konferenser

Fredagen var som vanligt Släktforskarförbundets dag med kurser och konferenser.

Vår nye ordförande Bengt Nordstrand och undertecknad deltog i ordförandekonferensen medan Gunnar Jonsson och Olle Andersson deltog i redaktörskonferensen. De övriga delegaterna inredde samtidigt vår monter i utställningshallen på Halmstads teater.

Ordförandekonferensen handlade mycket om förbundets dåliga ekonomi med stort underskott för andra året i rad.

Boven i dramat är framför allt de höga hyreskostnaderna för de exklusiva lokalerna i Sundbyberg. Men även en förlust på Släktforskardagarna 2006, som förbundet arrangerade, finns med i bilden.

Två stackars styrelsemedlemmar hade fått i uppdrag att presentera en dagen innan hastigt hopradsad delårsrapport för innevarande år. Den visade sig dock innehålla elementära felsummeringar och var knappast något stöd för diskussionen.

Ordförande Ted Rosvall t v
Foto: Olle Andersson

Ted Rosvall informerade om nästa version av Sveriges dödbok som beräknas komma ut år 2010. Perioderna 1935-1946 och 2007-2009 kommer då att prioriteras. Totalt rör det sig om uppskattningsvis 3,8 miljoner poster. Ett annat projekt är Sveriges Gravbok.

Ted presenterade också utkast till en broschyr om den kulturförstörelse som pågår på många kyrkogårdar genom att gamla gravstenar tas bort och förstörs.

Tillsammans med hembygdsrörelsen hoppas förbundet genom broschyren kunna påverka olika beslutsfattare.

Vårkonferenserna för förtroendevalda kommer antagligen att slopas. I stället finns idéer om att satsa på regionala träffar av detta slag.

Tord Bylund, tidigare arkivarie i Härnösand och medlem i förbundsstyrelsen, höll en mycket intressant miniföreläsning om att det börjar bli gles i arkivens forskarsalar.

Anledningen är naturligtvis att folk sitter hemma med Internet och mikrokort mm. Men det släktforskarna huvudsakligen sysslar med är kyrkböcker och dessa utgör endast två procent av arkivens samlade material.

Det finns mycket annat intressant som

inte utnyttjas av släktforskarna. Bland annat nämnde Bylund torparförsvaret i länsstyrelsearkiven samt att kommunarkiven faktiskt även kan innehålla kyrkligt material.

Ordförandekonferensen avslutades med middag med underhållning av ett irländskt band. Från att i början ha varit en enkel supé har dessa middagar blivit alltmer exklusiva tillställningar med underhållning.

Vi tyckte därför att det fick räcka med denna ”utekväll” och avstod från påföljande kvälls dyrbara stäm-momiddag på fashionabla Tylöhus ute i havsbandet.

Utställningen

Lördagen startade med att f d landshövdingen Björn Molin, själv släktforskar, invigde släktforskardagarna.

Ett hundratal utställare varav många

En av alla innehållsrika informationsskärmar
Foto: Olle Andersson

lokala, fler än vid någon tidigare riksstämma, visade sina olika alster i form av böcker, antavlor, CD-skivor mm. Hela fyra plan i stadens teater hade tagits i anspråk. Man räknar med att antalet besökare uppgick till cirka 7500.

Vår förening delade monter med Värmlandsarkiv och bredvid oss hade vi Emigrantregistret. Till skillnad från tidigare tillfällen så kunde alltså Värmland nu ”kraftsamla” på ett och samma ställe!

Utställningen bekräftade att alltfler föreningar marknadsför register på CD-skivor. DIS med underföreningar fanns naturligtvis på plats och disponerade ett helt våningsplan.

Storstockholms Genealogiska Förening gjorde reklam för en kommande CD-skiva om barnhemsbarn. SVAR och Geline liksom DigiArkiv och Arkiv Digital fängade mångas intresse.

På stadsbiblioteket visade halländska hembygdsföreningar samt arrangörföreningens medlemmar sina egna böcker och antavlor.

Här fanns också en forskarhörna där folk fick tillfälle att hitta sina halländska rötter. Med hjälp av erfarna släktforskare erbjöds nämligen noviser att finna tre generationer förfäder bakåt i tiden.

Samtidigt med utställningen genomfördes som vanligt ett antal högst intressanta föredrag. Arrangörföreningen hade

Charlotte Börjesson, DIS
Foto: Olle Andersson

lyckats med konststycket att engagera verkligen kvalificerade föredragshållare. Föredragen har ingående refererats i Släkthistoriskt Forum nr 4/07, varför jag inte går in på dem här.

Riksstämman

Vid riksstämman representerades vår förening av ordföranden Bengt Nordstrand, kassören Jens-Åke Nilsson samt undertecknad. Vår förenings storlek berättigar ju till maximala tre ombud. Totalt hade 151 ombud mött upp vilket sades vara rekord. Förhandlingarna leddes professionellt av 1:e vice ordföranden i Halmstads kommunfullmäktige med det fantasi-

eggande namnet Ulla Winblad.

Stämman kom till största delen att handla om förbundets sviktande ekonomi. Underskott på nära 2,5 miljoner kronor. Frågan huruvida styrelsen skulle beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2006 gick till omröstning.

Den slutade med röstsiffrorna 89 för ansvarsfrihet, 52 mot och 10 nedlagda röster. Men då hade en tidigare omröstning med mycket mindre marginal röstat för att avgöra frågan under stämman. Motförslaget, framfört av DIS, var att bordlägga frågan till en senare tidpunkt.

Föreningen DIS fick i alla fall igenom en mycket välbehövlig protokollsanteckning om hur allvarligt stämman såg på styrelsens hantering av förbundets ekonomi och där föreningarna krävde en betydligt hårdare styrning och bättre rapportering såväl inom styrelsen som ut till medlemsföreningarna.

Från vår sida röstade vi för att frågan skulle avgöras på stämman och att styrelsen skulle beviljas ansvarsfrihet. I annat fall skulle ett förslag på en helt ny förbundsstyrelse finnas och något sådant förelåg ej.

Tre motioner hade stämman att ta ställning till.

I motion 1 föreslog Eskilstuna-Strängnäs Släktforskarförening att förbundet skulle utfärda riktlinjer för hur upptäckta felaktigheter i släktforskningsmaterial skulle åtgärdas och hur kunskapen härom skulle spridas. Förbundsstyrelsen menade att möjligheter till rättelser redan finns vad gäller förbundets publikationer. Då det gäller register och dylikt som föreningarna ger ut så får var och en själv administrera rättelser. Det blev också stämmans beslut.

Motion 2 blev inte heller någon framgång för motionären, i det här fallet Falubygdens Släktforskarförening. Förslaget om att inte avgiftsbelägga

Anbytarforum röstades ner.

I motion 3 föreslog föreningen DIS att en lokaliseringskommitté skulle tillsättas med uppgift att utreda förbundskansliets framtida lokalisering. Detta beslutades också av stämman.

Fyra medlemmar i förbundsstyrelsen avgick: värdföreningens Sven Johansson, Eva Dahlberg från Jönköping, Hans Peter Larsson från Gotland och Torbjörn Näs från Mora.

Till nya ledamöter valdes Siv Bergman från Anderstorp, Barbro Stålheim från Stigtomta, Lars Sundell från Stockholm och Karl Ingvar Ångström från Härnösand. Valberedningen hade gjort ett utmärkt arbete för det är till synes mycket kompetenta personer som nu tillförs styrelsen.

Sundell är civilekonom och har arbetat som ekonomichef i olika företag och Stålheim är inköpschef i det "civila". Ångström är lantmätare och säger sig i hela sitt yrkesliv haft ekonomiskt resultatansvar. Man kan därför hysa gott hopp om att dessa personer med erfarenheter från näringslivet kan införa sunt ekonomiskt förnuft i förbundets verksamhet och därmed räta upp den skakiga ekonomin.

Revisorerna lyste även detta år med sin frånvaro utan något giltigt skäl.

Till ny revisor valdes Sture Bjelkäker, tidigare ordförande i föreningen DIS. Det är en man som till skillnad från företrädaren med all säkerhet kommer att ta sitt uppdrag på allvar.

Nästa år äger släktforskardagarna rum i Malmö den 29-31 augusti och temat blir då *Freden i Roskilde 1658, en ny gräns men samma folk*. Mer information härom finns på Internet under adressen www.slaktforskardagarna.se.

Lars Gunnar Sander

Boktips

Royne Andersson: Järnkossans land.

Eget förlag 2007, 150 sidor, inbunden. Pris 350 kr.

Kan beställas hos författaren. Tel nr 036-124676

Författarens förfäder bodde i Sunnemo. I boken utgår han från ett fotografi taget 1867 av fotografen Johan Ölander i Frykerud. Fotot visar Sunnemohytan med anställda. Till största delen beskrivs verksamheten i socknen vid denna tid, som präglas av reformiver och industriell revolution.

Inflytandet från Uddeholmsbolaget var stort. Till upplägningen skiljer boken sig från den tidigare "Sunnemoboken" (1953) redigerad av bl a Nils Lagerlöf.

Det var borgmästaren i Karlstad Johan Börjesson som på 1640-talet anlade en hytta i Tutemo kallad Tutemohytan. I Sunnemo kyrka kan man se tavlor på honom och hans hustru. Först sedan denna hytta anlagts började området kring Gräs och Lidsjön bebyggas och socknen fick namnet Sunnemo och Tutemohytan blev Sunnemohytan.

Som en kossa av järn närdes hyttan med sin föda malmen och kolet: därav bokens titel. Sjön Buska var magasin för kraftförsörjningen. Avsikten med Ölanders fotografiering var att dokumentera den nyrenoverade hyttan och den industri som fanns i bygden. Bruksförvaltaren Wilhelm Weinberg ville visa Sunnemo för omvärlden.

Hyttans verkställare Jan-Henrik Sunström förefaller ha varit en märklig man utbildad hos Samuel Owen i Stockholm. Han blev prisbelönad för geniala konstruktioner men han bedrev även studier vid Musikaliska Akademien.

Mellan 1750 och 1860 ökade befolkningen från cirka 800 personer till över 2000. En betydande orsak härtill var Uddeholmsbolagets etablering på orten. De av bolaget anställda behövde också tjänster av

diverse hantverkare. Men även fattigdomen var utbredd. 1864 hade ett fyrtiotal beviljats fattigunderstöd av kommunen. Spritkonsumtionen var hög. Uddeholmsbolaget bjöd på en sup före avresan och en vid malmkorrarnas hemkomst. Bolaget hade dock förbjudit brännvinsbränning inom sitt område.

I avsnittet "Sockenfolk" får man verksamheten för flera sockenbor skildrad. Man får bl a veta att i slutet på 1800-talet kunde man bada gyttjebad i Sunnemo.

Ett annat kapitel om hyttan ger en utförlig beskrivning av verksamheten där. Att hyttan i sina två stallar kunde rymma totalt 150 hästar säger något om verksamhetens omfattning. Buskeälven var drivkraften. Arbetsledare var masmästaren. Malmen hämtades från Tabergsgruvorna i Nordmark.

Detta skedde vintertid med speciella malmslädar. Upp till 300 hästar kunde komma till användning. Den tekniska utvecklingen och transportsvårigheterna gjorde att 1887 nedblåstes hyttan efter mer än 200-årig verksamhet.

För den som har någon anknytning till Sunnemo eller som är intresserad av arbetet vid äldre järnverk är boken av stort intresse.

Personregistret upptar över 250 namn på nästan uteslutande sådana med Sunnemo som hemort. Boken är försedd med ett rikt material av gamla foton - en del tagna av Ölander men även nya av författaren.

Sten Nyborg, Lidingö

Nr 134

Jag skulle vilja presentera antavlan för min farmor Märta Granberg. Hon avled 1921 i tuberkulos endast 33 år gammal. Jag har därför aldrig träffat henne. Hon fick fyra barn, varav två dog i späda ålder.

Märtas farmor Stina Carlsdotter har gemensamma anor med diktaren Dan Anderssons mor, Augusta Scherp. Båda har kopplingar till Kroppsläkten i Linnerhøjden, Rämnen.

Det har inte varit möjligt att fylla hela antavlan. Här finns flera frågetecken. Varifrån kom t.ex. Gunnar Olsson (nr 16) och hans hustru Maria Persdotter (nr 17)? Husförhörslängderna säger Norge respektive Fryksände, men jag vet inte om detta stämmer. Även Stina Christophersdotters (nr 25) härkomst är ett mysterium. Jag har letat i ett flertal socknar såväl i Värmland som i Dalarna, men utan resultat.

En annan person som jag fastnat på är Lars Larsson (nr 22) i Lilla Laggåsen. Varifrån kom han? Min gissning f.n. är att han är son till Lars Henriksson Hakkarainen och hans hustru Lisa Svensdotter i Nain. Jag har hittat några uppgifter (vaga, men ändå...) som kan peka i den riktningen.

Det skulle vara roligt om någon kan tipsa mig om (eller bekräfta mina gissningar) hur jag ska fylla någon av luckorna. Jag tar även tacksamt emot påpekanden om eventuella felaktigheter.

16/5 2007
 Britt-Marie Gerdin
 Gnejsstigen 4
 196 33 Kungsängen
 per.gerdin@swipnet.se

Uppteckning för Märta Berggren, f. Granberg 9/9 1888 i Norrbärke(W)					fm(S) t. Britt-Marie Gerdin. Orter i (S) län om inte annat anges	
Antavla nr 134	Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V	
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63		
Nr 2. far	Olsson	Gunnarsson, Olof. Torpare	Olsson, Gunnar. Torpare			
Granberg	Magnus	f. 25/3 1794, Rämman	(Norge) - 1823, Rämman, Granberget			
Johan Victor Magnusson	Mjölhnare	d. 10/12 1848, Rämman, Granberget	Persdotter, Maria			
Snickare	f. 5/2 1826	8 (Fryksände) - 1837, Rämman, Granberg.				
f. 28/9 1855	Rämman, Granberget	Hansdotter, Maria	Göransson, Hans. Torpare	Hansson, Göran	Rämman - 1819, Rämman, Långfallet	
Rämman, Mockviken	d. 28/12 1906	f. 1/10 1797, Rämman, Tandfallet	f. 1761, Gåsborn - 1800, Rämman	Persdotter, Elsa	1740, Filipstad, Bosjön - 1807, Rämman	
d. 10/10 1942	Rämman, Bergbacken	d. 8/4 1863, Rämman, Granberget	Andersdotter, Ellicka	Persson, Anders	1736, N Råda, Mortorpet - 1831, Rämman	
Kroppa, Nykroppa	g. 2/8 1851, Rämman 4	9	1763, Gåsborn - 1850, Rämman	Jonsdotter, Annika	(Nyed) - 1807, Rämman, Tandfallet	
g. 17/2 1885	Carlsdotter	Kropp, Carl Olsson. Torpare	Kristophersson, Olof. Torpare	Olsson, Kristoffer	1731, Gåsborn, Linnerhöjden - 1795, Rämman	
Rämman	Stina	f. 8/10 1800, Rämman, Linnerhöjden	1771, Gåsborn - 1836, Rämman	Jönsdotter, Maria	1741, Gåsborn, Linnerhöjden - 1822, Rämman	
Nr 1. ansökare	f. 21/10 1826	d. 5/2 1879, Rämman, Holmsjöhöjd. 10	Göransdotter, Stina	Hansson, Göran	Se nr 36	
Granberg	Rämman, Linnerhöjden	Larsdotter, Lisa	Larsson, Lars	Persdotter, Elsa	Se nr 37	
Märta Viktoria	d. 18/2 1907	f. 1/9 1802, Gustav Adolf, Laggåsen	från Gustav Adolf, Laggåsen La			
f. 9/9 1888	Rämman, Bergbacken	d. 24/4 1885, Rämman, Holmsjöhöjd. 5	Larsdotter, Maria	Andersson, Lars	Gustav Adolf - 1819, Gustav Adolf, Valla	
Norrbärke(W)	Jansson	Svensson, Jan. Spiksmed, skogvakt.	1780, Gustav Adolf - 1863, Gustav Ad.	Persdotter, Ingeborg	1747, Ekshärad - 1806, Gustav Adolf	
d. 15/4 1921	Petter	f. 23/2 1801, Rämman, Bosjöheden	Danielsson, Sven. Torpare	Danielsson, Daniel	1712, Rämman, Nästrämman - 1763, Rämman	
Kroppa, Nykroppa	Skogvaktare	d. 25/2 1876, Rämman, Smednåset	Christophersdotter, Stina	Larsdotter, Marit	d. 1766, Rämman, Råmsberget	
g. 1913	f. 13/11 1827	12 (Äppelbo(W)) - 1836, Rämman				
Filipstad	Rämman, Didrikfors	Olstdotter, Lisa	Forsberg, Olof Nilsson. Torpare, skom.			
Berggren	d. 9/3 1906	f. 4/9 1803, Rämman, Granberget	Gåsborn - 1846, Rämman, Bosjöfallet			
Axel	Rämman, Bosjöheden	d. 16/7 1892, Rämman, Smednåset	Nilsdotter, Britta			
f. 22/10 1891, Filipstad	g. .../3 1857, Rämman 6	13	Hällefors(T) - 1838, Rämman, Granb.			
Nr 3. mor	Eriksdotter	Magnusson, Erik. Bergsman	Persson, Magnus. Bergsman	Ersson, Per	d. 1799, Rämman, Djuprämmen	
Petersdotter	Beatha Matilda	f. 9/9 1791, Rämman, Djuprämmen	1750, N Råda, Traneb. - 1821, Rämman	Håkansdotter, Elsa	d. 1789, Rämman, Djuprämmen	
Emma Charlotta	f. 28/2 1829	d. 7/4 1842, Nordmark, Grundsjö. 14	Eriksdotter, Stina	Kristofferson, Erik	d. 1786, Nordmark, Grundsjön	
f. 12/5 1863	Nordmark, Grundsjö. 7	Jonsdotter, Catharina Gustava	1770, Nordmark - 1811, Rämman	Larsdotter, Elin	1737, Nordmark, Grundsjön - 1808, Nordmark	
Nordmark, Sandsjön	d. 18/1 1917	f. 19/6 1790, Nordmark, Dalkarlissj.	Gabrielsson, Jonas. Skräddare	Ersson, Gabriel	1716, Filipstad - 1788, Nordmark, Dalkarlissjön	
d. 31/5 1941	Kroppa	d. 30/9 1871, Nordmark, Grundsjö. 15	1748, Nordmark - 1823, Nordmark	Jonsdotter, Barbro	1714, Nordmark - 1771, Nordmark, Dalkarlissj.	
Nykroppa, Lana			Svensdotter, Maria			
16/5 2007			(Tveta) - 1838, Nordmark, Dalkarlissjö.			

Boktips

Studiecirkel i NBV:s regi:

Gårdar västra sidan Grässjön
251 sidor, ringbunden, illustrerad,
kartor. ISBN-978-91-631-9857-1.
Pris 250 kr + porto.
Beställs från Maj-Britt Persson,
Duvenäs 12, 683 95 Sunnemo.

Grässjön ligger i Sunnemo socken och är den sydligaste delen av det långsträckta sjösystem som utgör resten av en gigantisk istidsälv.

En studiecirkel i NBV:s regi under ledning av Maj-Britt Persson i Sunnemo har beskrivit gårdar, torp och andra hus på sjöns västra sida, vilket resulterat i ett digert kompendium fyllt av inte bara text utan även kartor och mängder av bilder.

Bland de nio upphovsmännen och kvinnorna återfinns Björn Grindegård, tidigare styrelsemedlem i vår förening och numera föreningens lokalombud för Sunnemo socken.

Boken är uppdelad på en allmänhistorisk del och en del där de olika fastigheterna beskrivs var för sig.

I den allmänna delen beskrivs kolning ingående. Någon annan industriell verksamhet har inte bedrivits i trakten med undantag för kottklängning det vill säga framställning av frö för skogsplantering. Både dessa näringsfång tillhör nu historien.

Sunnemo har utgjort rekryteringsområde för Uddeholmsbolaget vad beträffar skogs- och järnbruksarbetare och bolaget uppmuntrade väl därför inte precis på sin tid privat företagssamhet i socknen.

En liten inblick i det hårda livet som torpare och skogsarbetare under förra seklet får läsaren i Tage Larssons "En liten berättelse om mitt liv". Nyttig läsning för dagens bortskämda ungdom och även vissa andra för den delen!

Men en och annan lämnade naturligtvis hembygden och begav sig ut

i stora världen.

En sådan var Per Johan Bäckman från Duvenäs som grundade Kristinehamns Praktiska Skola och som slutade som vd för Svenska Lif, Skandinavians största ömsesidiga försäkringsbolag vid början av 1900-talet.

Hela 14 sidor ägnas åt Aspåsen som under handelsmannen, nämndemannen mm Per Håkansson (1798-1862) genom köp blev en av de största gårdarna i socken.

Han startade en handelsbod där långt innan det blev tillåtet att hålla en sådan på landsbygden och omkring 1850 lär den ha varit den enda i sitt slag mellan Karlstad och Falun.

Ett mord begånget av bonden Jonas Jonsson i Grönäs år 1810 skildras på en sida. När sedan Grönäs och dess åbor beskrivs i likhet med de andra fastigheterna i slutet av boken, så letar man dock förgäves efter sagde Jonas Jonsson.

Den allmänhistoriska delen omfattar 57 sidor. Resten av boken ägnas de olika fastigheterna som beskrivs var för sig. Ett icke oansenligt antal fritidshus finns med här. För varje hus får läsaren veta byggnadsår, renoveringsår, antal rum mm samt namn och födelseår för samtliga personer som från begynnelsen bott på stället. De flesta boplatserna har tillkommit under 1800-talet. Från äldre tid härstammar sex gårdar. De äldsta är ovannämnda Grönäs känt från 1659 och Aspåsen känt från 1710.

De beskrivna ställes geografiska läge illustreras genom ett antal detaljerade kartor. Det hade dock varit en fördel om dessa hade försetts med skala. Det behöver väl inte sägas att den släktforskare som har anor på den här trakten bör skaffa boken!

Lars Gunnar Sander

Nr 135

Min mammas släkt kommer från sydvästra Värmland, främst socknarna Fågelvik, Holmedal och Töcksmark. Hon föddes 1 augusti 1916 som äldsta barnet till Jon Eriksson och Maria Eriksdotter.

Min morfar Jon reste till Amerika två gånger, 1905 och 1911. Enligt Ellis Island var hans destination vid det första tillfället Chesnut, Racine i Wisconsin och vid det andra tillfället vännen August Andersson i Racine, Wisconsin. August föddes 1868 i Västra Fågelvik och utvandrade 1905 tillsammans med två äldsta bröderna till Jons blivande hustru Maria. Jag använder min morfars amerikakoffert som förvaring till extra sängkläder.

Min mormor Maria arbetade från det att hon var ungefär 14 år i flera år dels på olika restauranger på Karl Johann i Oslo dels på Bygdøy Kongsgård. Dock inte det första året då var hon på en bondgård som då, ca 1896/97, låg utanför Oslo. Maria var en av de få som valde att stanna kvar i Oslo under unionskrisen, de flesta andra åkte hem. Hon berättade att det trots allt var lite nervöst. Det första hon gjorde på morgonen var att titta på kyrktornet till Vår Frälsers Kirke, var flaggan vit var det lugnt. Kyrkan är densamma som det norska kronprinsparet gifte sig i, men den har ett annat namn idag.

5/8 2007

Ulla Hansson

Valla Torpelund 30

545 93 Töreboda

uahan@privat.utfors.se

Antavla nr 135	Upprättad för Hildegard Liljebblad, f. Jonsson 1/8 1916 i Oppistöga, Flötane, V Fågelvik			m(3) t Ulla Hansson. Orter i (S) lån om inte annat anges	
Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V	
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63	
Nr 2. <u>får</u>	Jonsson	Ersson, Jon. Kyrkvård, ägare	Christophersson, Erik. Bruk., kyrkvård	Andersson, Christopher. Ägare	24/6 1750, V F - 22/2 1788, V F
Eriksson	Erik	f. 22/12 1816, V Fågelvik, Flötane	26/12 1782, V Fågelvik - 7/2 1837, V F	Jonsdotter, Ingrid	f 5/10 1754, Töcksmark, Stenbyn
Jon	Brukare, ägare	d. 12/12 1901, V Fågelvik, Flötane	Andersdotter, Marit	Tholsson, Anders	1753, Töcksmark - 5/3 1796, Töcksmark
Bonde	f. 7/4 1842	g. 16/1 1841, V Fågelvik	8	Jonsdotter, Karin	16/12 1751, V Fågelvik - 29/6 1834, V Fågelvik
f. 6/4 1880	V Fågelvik, Flötane	Andersdotter, Ingerid		Halfvardsson, Nils. Bonde	12/1 1760, Holmedal - 1829, Holmedal
V Fågelvik, Flötane	d. 3/5 1917	f. 16/1 1821, Holmedal, Bergerud		Andersdotter, Ingrid	9/3 1759, Holmedal - (1806-1810), Holmedal
d. 14/3 1936	V Fågelvik, Flötane	d. 23/4 1899, V Fågelvik, Flötane		Classon, Bryngel. Bonde	23/1 1758, Holmedal - 1835, Holmedal
V Fågelvik, Flötane	g. 24/2 1867, V Fåg.	9		Andersdotter, Anna	20/3 1758, Holmedal - 6/9 1819, Holmedal
g. 13/6 1916	Andersdotter	Andersson, Anders. Nämndeman		Jonsson, Sven	f c1740, Blomskog
Karlstad	Maja Lisa	f. 1808, V Fågelvik, Båsnäs		Hansdotter, Anna	d 11/1 1805, Blomskog, Torkilsbyn
Nr 1. <u>ansökare</u>		d. 15/5 1869, V Fågelvik, Flötane		Andersson, Erik. Ägare	1744, V Fågelvik - (1786-1802), V Fågelvik
Jonsson	f. 27/5 1837	g. 10/2 1832, V Fågelvik	10	Amundsdotter, Ingerid	24/9 1748, V Fågelvik - 8/11 1813, V F
Rut Hildegard	V Fågelvik, Upprann	Andersdotter, Karin		Andersson, Christopher = 32	
Bleckvaruabeterska mm	d. 28/11 1903	f. 11/3 1807, V Fågelvik, Upprann		Jonsdotter, Ingrid = 33	
f. 1/8 1916	V Fågelvik, Flötane	d. 4/11 1880, V Fågelvik, Flötane		Bryngelsson, Simon	..12 1727, Töcksmark - 1803, Töcksmark
V Fågelvik, Flötane		5		Rasmusdotter, Marit	20/6 1734, Töcksmark - 1806, Töcksmark
d. 29/1 1996	Andersson	Andersson, Anders. Brukare, ägare		Andersson, Oluff. Bonde, nämndeman	10/4 1718, V Fågelvik - V F
Högsbo(O)	Erik	f. 20/11 1793, V Fågelvik, Bruntorp		Larsdotter, Sara	1722, V Fågelvik - 27/9 1777, V Fågelvik
g. 4/11 1949	Ägare	d. 12/1 1869, V Fågelvik, Bruntorp		Engelbrektsson, Amund	1713, V Fågelvik - 23/4 1773, V Fågelvik
	f. 8/10 1835	g. 15/4 1820, V Fågelvik	12	Andersdotter, Karin	1714, V Fågelvik - V Fågelvik, Bruntorp
Liljebblad	V Fågelvik, Bruntorp	Andersdotter, Ingjerd		Andersson, Christopher = 32	
Bengt Georg	d. 16/8 1916	f. 9/4 1801, V Fågelvik, Upprann		Jonsdotter, Ingrid = 33	
f. 30/11 1913	V Fågelvik, Bruntorp	d. 15/5 1866, V Fågelvik, Bruntorp		Bryngelsson, Simon = 46	
Nr 3. <u>mor</u>	g. 13/12 1877, V Fåg	13		Rasmusdotter, Marit = 47	
Eriksdotter	Gustafsdotter	Larsson, Gustaf. Ägare		Andersson, Oluff = 48	
Inga Maria	Mariana	f. 19/4 1810, V Fågelvik, Bruntorp		Larsdotter, Sara = 49	
Köksa, kokerska		d. 15/10 1898, V Fågelvik, Bruntorp		Rasmusson, Anders	1728, Töcksmark - 28/2 1789, Töcksmark
f. 14/4 1882	f. 1/9 1852	g. 7/12 1840, Holmedal	14	Nilsdotter, Marit	f. 11/6 1727, Töcksmark, Skarbol
V Fågelvik, Bruntorp	V Fågelvik, Bruntorp	Andersdotter, Maria		Olsson, Jon	f. 16/7 1751, V Fågelvik, Bruntorp
d. 29/2 1968	d. 15/6 1929	f. 15/2 1823, V Fågelvik, Bruntorp		Svensdotter, Malin	f. 16/11 1756, V Fågelvik, Tarm
V Fågelvik, Flötane	V Fågelvik, Bruntorp	d. 28/12 1906, V Fågelvik, Bruntorp		Andersson, Lars	13/7 1744, V Fågelvik - 15/7 1810, V Fågelvik
5/8 2007		7		Svensdotter, Karin	23/7 1756, V Fågelvik - 23/7 1813, V Fågelvik

VINTER- OCH VÅRPROGRAM 2008

Fikaträff – Introduktion om vårens kommande aktiviteter

Torsdagen 10 januari kl 1900

Almqvist-salen, Arkivcentrum

Ansvarig/värd Bengt Nordstrand

Finnkulturen i våra rötter

Torsdagen 24 januari kl 1900

Almqvist-salen, Arkivcentrum

Ansvarig/värd Lars-Gunnar Sander

Fikaträff

Måndagen 4 februari **OBS! Måndag**

Ansvarig/värd Margareta Modén

Smedsläkter m.m.

Torsdagen 21 februari kl 1900

Almqvist-salen, Arkivcentrum

Ansvarig/värd Peter Borg

Fikaträff

Torsdagen 6 mars kl 1900

Almqvist-salen, Arkivcentrum

Ansvarig/värd Hans Olsson

Släktforskningens dag

Lördagen 15 mars kl 1000

Arkivcentrum

Årsmöte - Folk rörelsearkivet och släktforskningen

Lördagen 29 mars kl 1300

Edberg-salen, Arkivcentrum

Ansvarig/värd är Bengt Nordstrand

Fikaträff

Torsdagen 10 april

Almqvist-salen, Arkivcentrum

Ansvarig/värd Vakant

Svenskar i Amerika

Torsdagen 24 april

Almqvist-salen, Arkivcentrum

Ansvarig/värd K-G Lindgren

Fikaträff

Torsdagen 8 maj

Almqvist-salen, Arkivcentrum

Ansvarig/värd Eva Lejrin

På Fikaträffarna svarar var och en för sitt "fika", på de övriga träffarna bjuder föreningen på kaffe med dopp.

GOD JUL och **GOTT NYTT ÅR**

tillönskas alla läsare från föreningens styrelse och tidningsredaktionen

Åter dags att betala medlemsavgiften

Ett år går så fort och nu är det åter dags att betala medlemsavgiften.

Årsmötet beslutade att höja årsavgiften till 150 kr för medlemmar i Sverige och för övriga familjemedlemmar 50 kr eller 140 + 50 norska kronor för medlemmar i Norge.

Som vanligt - tänk på att försenad inbetalning kostar både tid och pengar för föreningen. Betala i tid så missar du inte VärmlandsAnor!

Inbetalningskort bifogas denna tidning.